3 1761 07466305 5

GUSTAF FRÖDING

SAMLADE SKRIFTER

Presented to
The Library
of the
University of Toronto
by
Mrs. Raymond Daniell

GUSTAF FRÖDINGS

SAMLADE SKRIFTER

MINNESUPPLAGA

FÖRSTA DELEN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

PT
9875
F8
1911
d.1

640269
14.8.56

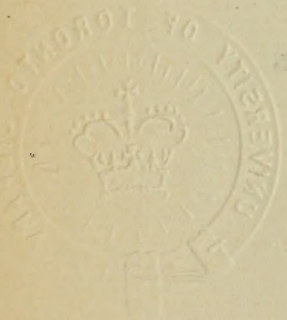

GUSTAF FRÖDING

SAMLADE DIKTER

I

VÄRMLÄNDSKA LÅTAR

FRÅN STADEN — PASTICHER

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1911

VÄRMLÄNDSKA LÅTAR

En hög visa.

MIN kära är såsom en smärt gran,
såsom en sjungande vattubäck
och såsom en ung ros,
när daggen faller vid morgontid.
Och hennes däjelighets makt är såsom en stor krigshär,
den där nederslår sina fiender
med starkt dån och vagnar och resenärer
och högt ropar: ho kan motstå mig?

Sägen mig, I Värmelands döttrar,
I, som vallen i bergen
eller sitten utefter vägakanten
glammandes,

haven I sett min kära,
haven I sett, om min unga ros
gått denna vägen framföreåt?

Si, hennes gång är som en dans över ängarna
och såsom en stor konungs dotters dans,
och hennes röst är såsom ett vackert läte
och såsom en lustig musik i bergen,
och hennes anletes glädje
är såsom en sol över sjöar,
de däjeliga sjöar i dalarne.

Jag kom till min käras boning,
när aftonen svalkades och skuggan förlängdes,
och min käras faders björkar stodo gröna,
och doften av de björkar var ljuvligare än myrrha
och nardus och alla de apotekares pulver.

Si, min kära lustvandrar i örtagården
och hon döljer sig för mina ögons åsyn
under buskar av stickelbär och vinbär.
Såsom ett ungt lejon lurar hon i sitt förstäck
och såsom en modig rövarskara i sitt bakhåll,
läggandes råd i sin själs ondsko,
huruledes hon må gripa den hon kär haver,

på det hon må uppfräta honom
med sin mun, som icke mycket stor är,
och med sina läppar, röda som gott vin.

Såsom ett oväder kom hon fram av buskan,
såsom ett starkt oväder med storm och regn
och hagel,
där hagelkornen äro såsom fall av liljor
och regnet är såsom rosors regn
och stormen såsom ett högt leende
och klang av många cymbaler.

Och hon föll över mig och tog mig till fånga
till att vara henne en krigsfånge och en träl
och for fram över mitt ansikte med sina läppars
vrede
och gjorde en dom över mig och sade:
du är välkommen till min faders boning,
si, du är mycket kär hållen och ganska väl-
kommen.

Och hon tog fram av fataburen
saft av hallon från örtagården
och kosteligt bakverk och många kakor,
och vi åto och glammades allt intill solnedgången.

Men si många dagar äro farna,
sedan jag såg min käras ögon,
och mina tankar gå vill på gamla villstigar,
ty min kära är framföre alla andra
i detta landet,
ty hon är såsom en ung gran
och såsom en sjungande vattubäck
och såsom solskenet över sjöarne,
de däjeliga sjöar i dalarne.

Sägen mig, I Värmelands döttrar,
I som vallen får och nötboskap i bergen
eller glammen utefter vägakanten,
haven I sett den min själ kär haver,
haven I sett om min kära
gått denna vägen framföreåt?

* * *

Vackert väder.

KLAR låg himlen över viken,
solen stekte hett,
och vid Haga ringde Hagas
gälla vällingklocka ett.
Brunnskogs kyrka stod och lyste
som en bondbrud, grann och ny.
Över björkarna vid Berga
som ett hattflor på en herrgårdsfröken
svävade en sky.

Och som jättelika nämndmän,
samlade till häradsting,
stodo skuldra emot skuldra
mörka höjder runt omkring,
och som högtidsklädda långskepp
summo Värmelns holmar fram,

över stäven susa granar,
alar susa över toften,
tallar över akterstam.

Gamle Hurra stod på branten
vid sin stugudörr,
kanske i hans gamla hjärta
lyste solen, lyste livet
litet varmare än förr.
Gamle Hurra, gamle Hurra
kanske tänkte han som jag:
det är ändå skönt att leva
— vilken strålande, orimligt
obeskrivligt vacker dag!

Men vad är det, hör, det fnissar
bortom holmarne vid näset,
vad är det för sällsam låt?
Är det flickor som i viken bada
eller är det
flickor i en båt?
Tio vita frökenhattar
stucko plötsligt fram ur vassen,
just där sundet vidgar sig,
tio skadeglada halsar
skrattade åt mig.

Jag blev verkligen förargad
över denna skrattsurpris,
men jag rodde ändå ditåt,
mitt i skocken satt ju själva
själva självaste Alice.
Och jag reste mig i båten
och jag tog ett tag åt mössan,
ett förläget tag,
och jag rodnade och sade:
det är utmärkt vackert väder,
vacker väderlek i dag!

»Mycket sant och mycket snillrikt,
bravo, bravo, bravo bra,
högst poetiskt, sant och snillrikt,
högst poetiskt, hahaha,»
skreko alla flickorna,
och de öste vatten på mig
och Alice var obarmhärtig,
hennes hjärta var som is,
och jag snubblade i båten
och jag föll på knä och sade
smärtefullt på Cæsars vis:
även du min, även du min,
även du, Alice!

* * *

Indianer.

LÅT den flicktyckmyckna minen fara,
eller göm den till din nästa bal!
Här är vilt och här är gott att vara,
här är mossan mjuk och skuggan sval.

Låt mig lägga i ditt knä min nacke
och var hygglig för en stund — se så!
Det är brant och tungt i livets backe,
vi få gräla övernog ändå.

Det är sant, jag ämnar bli en hedning,
en förskräcklig, glupande tyrann,
du skall ledas av min viljas ledning,
jag skall bli en ryslig äkta man.

Jag skall murra åt dig över maten,
jag skall grina åt varenda rätt:
»fy för katten, vidbränd är spenaten!
— kvinna, säg, är detta kalvkotlett?»

Då blir tid att tala, cara mia,
kvinnans rätt och annat tanteri.
Fri är skogen, låt oss vara fria
än från livets strids pedanteri!

Låt oss låtsa, att vi bo i skogen,
vilda indianer, du förstår,
och vår wigwam är den dära logen
och jag själv, förstås, är Sagamor.

Jag är grym i strid och lat i freden
och jag heter Miantonimah.
Du skall följa mig på krigarleden,
bleka vita Tith-oh-Wah-ta-Wah!

Men när tomahawken lagts i jorden,
skall jag ligga liksom nu på rygg,
trött på vandringen och trött på morden,
ligga trygg på rygg och fånga mygg.

Tith-oh-Wah-ta-Wah får gå och leta
efter möss och mask, som jag skall ha,
hon får slita, släpa, hon får streta,
stackars, stackars Tith-oh-Wah-ta-Wah!

Hon får bulla upp med mask och rötter,
och ett ormbunksblad får vara duk,
och till tack vid Sagamorens fötter
får hon sitta som en katt på huk.

Och när jag fått nog av matens gåva
från den store anden Manitu,
skall jag lägga mig till ro och sova
lugn och lycklig mot ditt knä som nu.

— Nej, låt bli, skall du dra av mig håren?
Skall jag skäms, min vilde indian?
Det är verkligt sant med Sagamoren
och hans fru — det stod i en roman.

* * *

Vallarelåt.

HÖR du ej bjällrorna, hör du hur sången
vallar och går och går vilse i vall?
Korna de råma och påskynda gången,
följa i lunk efter jäntans trall.

Hör, hur det ljuder kring myr och mo:
Lilja — mi Lilja — mi Lilja — mi ko!
Eko vaknar i bergigt bo,
svarar ur hällarne
långt norr i fjällarne:
Lilja — mi Lilja — mi ko!

Bjällklangen dallrar och faller och stiger,
suset är stilla och vilar i ro,
skogen är kvälltung och sömnig och tiger.

Endast den vallande
låten går kallande
fram genom nejden kring myr och mo.

Natten är nära och solskenet rymmer,
ser du på tjärnet, hur töcknet står!
Skuggan förlänges, förtätas och skymmer,
snart över skogarne mörkret rår.

Mörk sover tallen, mörk sover granen,
dovare sorlar en bergbäcks fall.
Fjärmare klingar den höga sopranen,
vallar och går och går vilse i vall.

* * *

Skogsrån.

Åt Gösthultskanten i Gunnerudsskogen,
bortom Västanmossen vid Bråttorpslogen,
just där håller skogsrån till,
gå dit och se, om ni vill!

Hon är älskogsaktig och manfolksgalen,
för Vickbomspojken från Nicklasdalen,
han såg henne själv en kväll
på vägen till Anna i Fjäll.

Hon var grannlåtsklädd som en påskdagspräst,
hade ormbunkskrans och kattguldsväst
och till knäna en granriskjol
och doft som av nattviol.

Hon var ungtallsmidig och enstamvig,
och hon skepade, snodde och vrängde sig
som en orm på en lie trädd,
så Kalle i Dalen blev rädd.

Och hon råbocksprang, gjorde lokattbukter
och trollpackskonster och sattygsfukter
och stod bak en furustam
och glyste och gluttade fram.

Och Vickbomspojken från Nicklasdalen
blev vettskrämd, veckvill och månadsgalen
och går ännu som en fant,
så nog kan en se det är sant.

* * *

Våran prost.

VÅRAN prost
är rund som en ost
och lärd som själva den onde,
men gemen likväl
och en vänlig själ
och skäms ej, att far hans var bonde.
Han lever som vi
och dricker sitt kaffe med halva i
som vi
och ratar icke buteljen,
älskar mat
som vi
och är lat
som vi
— men annat är det vid helgen.

Så fort han fått prästrocken på,
vi andra känna oss ynkligt små,

men prosten likasom växer,
för då är han prost från topp till tå
och det en hejdundrande prost ändå
i stort pastorat med annexer.
Jag glömmer väl aldrig i all min dar,
hur vördig han var
här om sistens i kappan och kragen,
hur världens barn
han malde i kvarn
och läste för köttet lagen!
Och prosten grät
— tacka för det,
han talte om yttersta dagen!

Och alla gräto vi ymnigt med,
ty köttet sved
och själen var allt satt i klämma.
Och kyrkrådet smög sig med ryggen i kut
vid tjänstens slut
efter prosten ut,
ty rådet var kallat till stämma.
Men det förstås,
vi repade oss
när prosten klarade strupen
till sist och sade: »välkomna
till smörgåsbordet och supen!»

* * *

Jonte och Brunte.

DE kommo från ängen,
och Brunte var hästen
och Jonte var drängen,
som tjänte hos prästen,
och gammal var Jonte
och gammal var Brunte
och stocklat förresten.

»Hå ja, gamle Brunte,
för jämnan det tölas
att vi två,» sa Jonte,
»bli sist med vårt hölass,
— när vägen är krokig,
vem raggen kan hjälpa,
att litet det sölas?»

Och Jonte han runkade
sävligt på nacken
och Brunte han lunkade
sävligt i backen.
»Och jämt få vi ovett
för mödan,» sa Jonte,
— »skall det vara tacken?»

Men Brunte han vände
den åldriga mulen
tillbaka och sände
försiktigt förstulen
en blick under lasset
att se, om det ännu
gick runtom med hjulen.

Och lugnad han svängde
med svansen åt Jonten.
Men Jonten han blängde
blott sömnigt åt Brunten.
Han hör ej, han ser ej,
han glömmer snart allting,
den utgamle strunten.

»Ja nu är han utgammal
bliven hos prästen,

och jag är väl skjutgammal
själv,» tänkte hästen,
»men gott är att sova
och få sig till kvällen
en hötapp i västen!»

Och Jonte han fumlade
druligt med tömmen,
och Brunte han drumlade
framåt i drömmen,
han stötte, han stracklade
— hölasset vacklade
fram utmed strömmen.

* * *

Äktenskapsfrågan.

En plog ska vi ha, en harv ska vi ha,
en häst ska vi ha, som kan streta och dra!
»En täppa med bönor och kål och spenat!»
Erk du!
Maja du!
Så ska vi ha't!

En gris ska vi ha att ge skulorna till!
Och ankor och höns kan vi ha, om vi vill!
»Och kaffe och socker och sovel till mat!»
Erk du!
Maja du!
Så ska vi ha't!

En ko ska vi driva i bet på vår äng!
»Och bolster av dun ska vi ha i vår säng

och fint postelin och glaserade fat!»
Erk du!
Maja du!
Så ska vi ha't!

Men, Maja du, Maja du, var ska vi ta't?
Jag är för fattig och du är för lat!
Du går på roten och jag går på stat!
Erk du!
Maja du!
Var ska vi ta't?

* * *

Jan Ersa och Per Persa.

JAN Ersa ägde Nackabyn,
Per Persa ägde Backabyn
i By i Västra Ed.
Jan Ersa,
Per Persa,
de höllo aldrig fred.

Var havren god i Nackabyn,
så slog den fel i Backabyn.
Då blev Per Persa vred,
då svor i mjugg Per Persa,
då gren och flen Jan Ersa,
så mun gick halvt ur led.

Var klövern grann i Backabyn,
så var den klen i Nackabyn,

där växte blomst och bär.
Då gren och flen Per Persa,
då hyttade Jan Ersa
med näven bortåt Per.

Gick det på tok i Nackabyn,
var det kalas i Backabyn
och glädjen stod i tak.
Var mörk i håg Per Persa,
som solen sken Jan Ersa
och gjorde brygd och bak.

De trätte och processade.
Om friden prosten mässade
— det var som vått på gäss.
Ty vann en gång Jan Ersa,
så började Per Persa
en splitter ny process.

Ju mera de bedagades,
dess mer det stämdes, klagades
och tappades och vanns.
Var domen för Per Persa,
så vädjade Jan Ersa
till närmaste instans.

Så stredo de, så trätte de,
så levde de, så mätte de
varandra skeppan full.
Processen bröt Jan Ersa
och brännvinet Per Persa,
för bägge gick det kull.

Och ingen av dem mjuknade,
när de på slutet sjuknade
och stoppades i jord.
»Ve' nästa ting, Jan Ersa!»
»Vi möts, vi möts, Per Persa!»
var deras sista ord.

Men »trilsk som Jan i Nackabyn»
och »ilsk som Per i Backabyn»
är stäv i Västra Ed.
Jan Ersa,
Per Persa,
de höllo aldrig fred.

* * *

Det var dans bort i vägen.

DET var dans bort i vägen på lördagsnatten,
över nejden gick låten av spelet och skratten,
det var tjoh! det var hopp! det var hej!
Nils Utterman, token och spelemansfanten,
han satt med sitt bälgspel vid landsvägskanten,
för dudeli! dudeli! dej!

Där var Bolla, den präktiga Takeneflickan,
hon är fager och fin, men har intet i fickan,
hon är gäcksam och skojsam och käck.
Där var Kersti, den trotsiga, vandrande, vilda,
där var Finnbacka-Britta och Kajsa och Tilda
och den snudiga Marja i Bäck.

Där var Petter i Toppsta och Gusten i Backen,
det är pojkar som orka att kasta på klacken
och att vischa en flicka i skyn.

Där var Flaxman på Torpet och Niklas i Svängen
och rekryten Pistol och Högvaltadrängen
och Kall-Johan i Skräddarebyn.

Och de hade som brinnande blånor i kroppen,
och som gräshoppor hoppade Rejlandshoppen,
och mot stenar av klackar det small.
Och rockskörten flaxade, förkläden slängde,
och flätorna flögo och kjolarna svängde,
och musiken den gnällde och gnall.

In i snåret av björkar och alar och hassel
var det viskande snack, det var tissel och tassel
bland de skymmande skuggorna där,
det var ras, det var lek över stockar och stenar,
det var kutter och smek under lummiga grenar
— vill du ha mig, så har du mig här!

Över bygden låg tindrande stjärnfager natten,
det låg glimtande sken över skvalpande vatten
i den lövskogsbekransade sjön,
det kom doft ifrån klövern på blommande vallar
och från kådiga kottar på granar och tallar,
som beskuggade kullarnas krön.

Och en räv stämde in i den lustiga låten,
och en uv skrek uhu! ifrån Brynbärsbråten,
och de märkte, de hörde det ej.
Men uhu! hördes ekot i Getberget skria,
och till svar på Nils Uttermans dudelidia!
kom det dudeli! dudeli! dej!

* * *

Stina Stursk.

»OCH fy skäm ut dig, och fy skäm ut dig
för allt ditt spring efter vännen din!»

Och håll du truten! och håll du truten!
för du är uttäck och du är kutig
och håvar själv efter vännen min!

Och var jag skapt som ett tocket skrälle,
jag höll mig undan för vännen min.
Men jag är svarvad och fin om snuten
och vackert växt på vartenda ställe
och värd att vara när vännen min!

Gör dig ej grön, det gör ingen nytta,
— när det blir kväll kommer vännen min,
och vill du då stå på lur vid knuten,
så håll till godo, din skvallerbytta,
och ränn kring socknen med truten din!

* * *

Farväll.

En sorgens ton från Amerka.

FARVÄLL, du grymma vänd i Sveden,
du grymma vänd, som glömde eden,
du svärjade en lordaskväll,
ja faderväll, ja faderväll!

Ja faderväll, ja fadervädel,
jag var en skrädaregesädel
i Svedens land här långt ifrån,
nu är jag mister Johansson.

Tre dollars haver jag om dagen
och är en herrkar efter lagen,
du kunde varit misstriss nu,
men den som slapp te bli't, va du.

Du kunde gått i hatt och handsker
ibland tjangtila amerkansker
och lefft på gås och rebbenspjäll,
men faderväll, men faderväll!

Ja faderväll, ja fadervädel,
jag hopas Erk är såppas snädel,
att han ej slår min grymma vänd,
fast han är sinnt och illa känd!

Jag hopas att det nötet Erker
med sett lell arrbett såppas lerker
att han kan gi dig brö för dan
och littet kaffi ifrån stan.

Jag hopas att du är belåten,
att du tog Erk och gav på båten
en fattig skrädaregesäll,
som nu är rik, men itnåt säll.

I ensamhetens dystra tankar
går mister Johansson och vankar,
och tåren far på kinden kall
som Niagadras vilda fall.

Han tänker på sin falska flicka,
som gav sin ungdomsvänd att dricka
av sorgens suraste buteäll,
farväll, farvädel, faderväll!

* * *

Beväringa.

SE, beväringa där i sin krigsmansprakt,
hon är grann, hon är gul, hon är blå!
Hon har supit sig full och hon dansar i takt,
hon kan hoppa, men kan inte gå.

Se, hon girar och far och slår klack emot klack,
se, hur kaskarne hänga på sned!
När den ene går fram, gör den andre en back,
för se så är beväringas sed.

Och en långskankspojke i kortbensbyx
hoppar före med flaskan i hand
och ger attane fan, vad det tänks eller tycks,
när han tar sig en tår uppå tand.

Se, beväringa där, se, beväringa där!
Hon kan hoppa, men kan inte gå.
Se, beväringa där, hur lycksalig hon är,
där hon skuttar på klack och på tå!

* * *

Korperal Storm.

NÄR korperal Storm var i kronans kläder,
då geck han så stolt med sett stolta geväder
på Trossnäs för konung och land,
gevädret det sken i hans hand,
bantlädret det var som ett blankskinnsläder,
på böxorna satt en reväder.

Han svor, satt han svor, satt det oste och brände,
och geck i exyss och med benena spände
i blåd och tjangtil ungeform
— se här kommer korperal Storm!
Rekrytorna skvatt och bevädringen rände
och själva kafftinerna vände.

Men nu är korpralen fäll kommen på kneken
och hans ungeform är fäll lagder på bleken
och varken tjangtil eller blåd
— nu bekar korpralen sin tråd
och är en skomakare, bekig av beken
och krokig och svag i knäveken.

* * *

Skojare.

I KATTEBOHULT bor det tattarepack,
i Kattebohult bort i Bo,
och där är det rackel och snatter och snack
och skojareliv, må ni tro.

Där hålla de svarte Boneckerna till,
de värsta i vårt fögderi
— vad prästen och lagen och länsman vill
det strunta Boneckerna i.

Den gamle vallackarn gick ännu och slog
på vägarne sistlidne vår
— till vildskytt och hästtjuv dugde han nog,
fast nära på åttio år.

Och käringen hans, som är sjuklig och skral
och hisklig att titta uppå,
gick ännu i höstas och tiggde och stal,
fast knappast hon orkade gå.

Nu sitta de hemma i Kattebohult
och sköta sitt lönnkrögeri,
och alltid är huset av rackare fullt,
det hörs, när en går där förbi.

Och pojkarne spela och skäras med kniv
och ruckla vareviga dag,
och kvinnfolken föra ett liderligt liv
med utskum av alla de slag.

Och nog har väl länsman gjort vad han kan
att göra på levernet slut
— men var gång ett följe ur trakten försvann,
ett nytt kom ur buskarne ut.

Och för Alsterin, en missionspredikant,
som vågat sig dit, var det lett
— den tjärbrådde de över ryggen grant,
de äga ej tecken till vett.

Vrid rätt den granen, som skapades skack,
gör lamm av ulv eller lo
och folk av Boneckernas rackarepack
i Kattebohult bort i Bo!

* * *

Elin i Hagen.

DEN dära stugan vid ån är Hagen,
där gamle Anders i Hagen bor
— jag minns, hur Elin, den enda dottern,
gick förr och trallade hela dagen
i mon därborta med Hagens kor.

Hon var den gladaste bland de glada,
i lek och dans var hon alltid bäst,
och flink i spisen och flink på logen
— men ofta ser en, att det tar skada,
som växer vackrast och lovar mest.

Det kom en främmande man till dalen,
han mötte Elin i skogen titt,
och det gick rykten omkring i bygden,
och stackars Elin blev vild och galen
— i våras dränkte hon barnet sitt.

Jag minns den stunden, då hon blev tagen,
hon skrek ej, grät ej, blev bara vit
— till fyra år blev hon dömd av lagen
— en kan förstå, det är sorg i Hagen,
och det är ingen, som nänns gå dit.

Och gamle Anders han står vid skjulet
betryckt och krokig och hugger ved.
Han var en gubbe, som log beständigt,
— nu är hans ansikte skyggt och mulet,
hans läppar skälva, han tittar ned.

Han viker undan för folkets blickar,
han talar icke med någon mer,
han går och grämer sig djupt i själen,
han ser åt sidan, när någon nickar,
och gråter bittert, när ingen ser.

* * *

Lars i Kuja.

VID Bymon på vägen till Byn,
där bor Lars i Kuja i skogens bryn.
I hemmanet Byn, om jag ej tar fel,
de äga, han och hans käring,
en hundradetrettiotredjedel
med äng och med åker och äring.

Men ängen är skäligen klen
och åkern mager och äringen sen,
ty allt som växer åt Lars är sten,
och sten är dålig förtäring.
Men Lars har armar och Lars har ben,
och gnidig och seg är hans käring.

Han plockar och gräver och sliter och drar,
och käringen spar,
den som spar han har,
av nävgröt ha de sin näring.

Och länsman kommer och länsman tar,
och Lars han sliter och Stina spar,
och fast han knappt äger skjortan kvar,
så tror Lars i Kuja på bättre dar,
så ock Lars i Kujas käring.

* * *

Landsvägsmaja.

En afton, när dagern föll mulen och grå
på ljunghedens våta, förtvinade strå,
då såg jag de trasiga kjolarna vaja
på Landsvägsmaja,
den tokiga flickan från Sunnanå.

Hon svängde sig runtom med kantiga språng,
hon sjöng på en gammal förunderlig sång:
»kom, sola mi,
nu skola vi
i jorden, för där få vi fred en gång!»

Hon låddes hon hade ett barn på sin arm,
hon tryckte det tätt till sin vissnade barm:
»kom, sola mi,
nu skola vi
i jorden, för jorden är god och varm!»

Hon svepte det in i sin trasiga schal:
»nu vandra de döde i Mörkolands dal!»
Hon satte sig ned på en tuva i ljungen
och vyssade ungen
till vila med visor och fagert tal.

* * *

Harens rätt.

En hare må väl ha rätt
att mumsa på sin kål
och äta sig magen mätt
så mycket magen tål,
och njuta sitt liv det kära,
när ingen räv är nära.

Och söker en räv att tvinga
sig till ett mål på hare
att koka i kulans kettil,
har haren rätt att springa
med harben höga och snare,
men kalla sig annat än hare,
har haren ingen rätt till.

* * *

Sådant är livet.

OCH haren han sitter och äter blå bär
och tänker förnöjt: »Det är gott det här»,
då kommer en räv ur en buske och tar'n
och tänker förnöjt: »Gud ske lov att jag har'n» —
och sätter sig ned till att spisa
— det är harens visa.

Och räven han slickar sig glad om sin trut
och går att spatsera i skogen ut,
då möter'n en jägare, jägaren skjuter'n,
då glor han, då gnor han, då tjuter'n,
då dör han, då gör han i dön ett språng
— det är rävens sång.

Och jägarn han blistrar så stoltelig
och tänker: »Nu haver jag rogat mig»,
men hemma där pysslar hans käringkropp
med vitt i hans kaffecikoriakopp,
så dricker'n, så dör han av kaffecikoria
— det är jägarns historia.

Släktvisan.

LILJAVIT och rosa,
till bot styr sin kosa
vart bi,
sommarn är så unger,
hela släkta sjunger
samma melodi,
kära, kära ni.

Allihopa ropa:
»kära, kära ni,
vi, vi, vi,
vi ska hålla hopa!»

*

Snögen faller tunger,
räven går i hunger,
och ulven ger tjut.

Släkta brukar truten
mot släkta: »släng ut'en
och ställ'en bakom knuten,
gå ut, ut, ut!»

»För var och en har sitt, du,
och var och en för sej
och dej, dej, dej,
dej håller jag från mitt, du!»

Släkta går och gnatar
och hotar och hatar,
processar och spar,
för släkta bär det utför,
den ene är det slut för,
den andre köper krut för
det sista han har
att ända sina dar.

Släkta går och lider,
mens året det skrider
mot sommaretider
och lövgrön maj,
aj, aj, aj,
i hjärtat, i hjärtat det svider!

*

Rosarö och lilja,
och sorg är att skilja
en ros från sin rosendegren,
sommarn är så fager,
hela släkta drager
i sommarns ljusa sken
till gårds i hemallén.

Släkta står på trappa
och släkta vill klappa
släktas rock och kappa,
kära, kära ni,
hela släkta gråter:
och välkomna åter,
kära, kära ni!

Allihopa ropa:
»Kära, kära ni,
vi, vi, vi,
vi ska hålla hopa!»

* * *

Bärgslagstroll.

»Och antingen ni tror eller inte gör detsamma,
men annars är det sant och anagga mig, anamma,
om inte det var trollpack, jag togs med en natt.
Vi vaktade vid milan i Västanåmyra
och natten led mot slutet och klockan var fyra,
då hörde vi ett buller och Pär han skvatt.
Det skallrade i fjälla, det dånade i jola,
det råmade som oxar i bärga,» sa Ola.

»Det stampade och trampade från alla fyra hållen,
och näggum det var roligt, för jaggu var det trollen,
som långsamt kommo skumpande med dunder och duns.
Det rungade och vren och sa knak genom skogen,
för somma var så stora som kyrkan i Bogen,
och tallar är som halm för en tocken en luns.
Och Pär han kröp ner vid en rot av en gran
och själv kröp jag ner bakom kolkuja,» sa'n.

»Det dunkade och klang som när skrotjärn
slamrar,
och somma hade armar som stångjärnshamrar
och somma hade nävar såsom jättekast
och somma hade gap som ett hål till en gruva
och somma hade tak av ett kolhus till huva
och somma glyste eld som en gnisterkvast
och somma hade snut som en järnlyftkran
och jaggu var det allt lite kusligt,» sa'n.

»De satte sig kring milan och stekte sitt tackjärn
och kokade sig soppa på spikar och klackjärn
och mumsade på plog som på höns eller får.
De dansade kring milan, det var som en hoppdans
med kyrkor i polskdans och hus i galoppdans,
det var som ett dön som när guffarn går.
Och nog har jag vandrat och varit in i stan,
men aldrig såg jag maken till dansgille,» sa'n.

»Och rätt som jag ligger som ett hopviket knyte,
så kommer där ett troll med ett otäckt snyte
och tjåvar och tar på min fattiga kropp.
'Titt vint, titt på skack, det är ugglor i mossen,
här ligger litet gubbkött,' sa tryntrollklossen,
men just i detsamma rann sola opp.
'Se sola,' sa jag, 'det är ljusande dan,'
då nöso de och lade på långkutten,» sa'n.

»Det dånade i bärga, det skälvde i jola,
de skalade iväg bortåt fjälla där nola
och drumlade i kull sig där nolaskogs.
Det var som ett slagsmål av vettskrämda hyttor,
som bruk gjorde hjulkast och jättekullbyttor
och malmhus och kolhus och smedjor slogs.
För trollen äro lika förfärade för sola,
som jag för att skarva och ljuga,» sa Ola.

* * *

Ett gammalt bergtroll.

DET lider allt emot kvälls nu,
och det är allt mörk svart natt snart,
jag skulle allt dra till fjälls nu,
men här i daln är det allt bra rart.

På fjällets vidd där all storm snor
är det så ödsligt och tomt och kallt,
det är så trevsamt där folk bor,
och i en dal är så skönt grönt allt.

Och tänk den fagra prinsessan,
som gick förbi här i jåns
och hade lengult om hjässan,
hon vore allt mat för måns.

Det andra småbyket viker
och pekar finger från långt tryggt håll,
det flyr ur vägen och skriker:
tvi vale för stort styggt troll!

Men hon var vänögd och mildögd
och såg milt på mig, gamle klumpkloss,
fast jag är ondögd och vildögd
och allt vänt flyktar bort från oss.

Jag ville klapp'na och kyss'na,
fast jag har allt en för ful trut,
jag ville vagg'na och vyss'na
och säga: tu lu, lilla sötsnut!

Och i en säck vill jag stopp'na
och ta'na med hem till julmat,
och se'n så äter jag opp'na,
fint lagad på guldfat.

Men hum, hum, jag är allt bra dum,
vem skulle se'n titta milt och gott,
en tocken dumjöns jag är, hum, hum,
ett tocke dumt huvud jag fått.

Det kristenbarnet får vara,
för vi troll, vi är troll, vi,
och äta opp'na, den rara,
kan en väl knappt låta bli.

Men nog så vill en väl gråta,
när en är ensam och ond och dum,
fast litet lär det väl båta,
jag får väl allt drumla hem nu, hum, hum!

* * *

Blixten.

HAN var svart av sot och av landsvägsdamm,
där han vandrade vägen fram,
i hans ögonbryn,
i hans hökuppsyn
var ett stycke av tattarestam.

Och hans ögon blängde så svart som sot
och så blankt som hans sotareklot
och ibland med list
och ibland med ett visst
litet tycke av vildhet och hot.

Över panna och hals lågo vilda snår
av hans svarta och toviga hår
och därovan satt
på tre kvart en hatt,
som visst inte var nygjord i går.

Och hans namn stod ej skrivet i prästens bok,
på hans hemstam blev ingen klok,
han var ingens son,
vete Gud varifrån
honom slumpen i livet vrok.

Genom sommar och vinter och solsken och yr,
över fall, över mo, över myr,
över berg, över hed
gick hans vandrareled
under ensliga vägäventyr.

Och där stig ej fanns och där foten slant
utför barrig och halkig brant
kom han plötsligt ut
vid en skogstorpsknut
eller ock vid en landsvägskant.

Men varhelst han kom, blev det liv i lek
och det mulna i minerna vek,
och det bjöds på sup,
både lång och djup,
och man skrattade, svor och skrek.

Ty i rägglor och ramsor var Blixten slängd
och visor han kunde i mängd

och han sjöng och han ljög,
medan pipan han sög
med en uppsyn, förbistrat befängd.

Och han ramsade rägglor om häxor och troll
och om irrfärder rakt bort i stoll
och om hin och hans mor
och hur själv han for
med Hin onde till månen i såll.

Eller ock satt han högt över svalornas bon
som en kung, som en kung på sin tron,
med sin svarta kropp
på en skorstenstopp
lik Hin onde i egen person.

Och han visslade vasst och han joddlade gällt,
så det ljöd över dalar och fält,
när han svängde sin kvast
och med brådsnabb hast
gjorde fäjningen bonden beställt.

* * *

Jägar Malms hustrur.

I.

HAN steg in och han sade: »God kväll,
kära far, kära mor, tack för sist!»
Och han satte sig ned på spisens häll,
han var mager av vandring och brist.

Vid hans fot låg hans bössa och jägaredon
och en klunga av vilt ifrån heden och mon
och en vidvingad tjäder han lyfte vid klon:
»Tag emot, det är tacken för sist!»

Ifrån elden det flammade rött
över jägarens mörka gestalt,
medan moran skar stycken av kött
och av korv och av skinka och palt.

»Han är trött, han har gått sina modiga fjät,
sätt sig till, tag sig för, håll till godo och ät,
och en sup skall han ha, tacka näcken för det,
det är bistert därute och kallt!»

Gamla mormor, som tvinnade garn,
lät den surrande spinnrocken stå,
och omkring stodo jäntor och barn,
för att höra, hur Malmen gick på.

Men han var ej så lustig som annars han är,
och han sjöng inga visor som sist han var här,
han var mulen och tyst, han var butter och tvär,
och han ljög ej så muntert som då.

*

II.

»Hör nu, Malmen,» sade moran,
»var är flickan som du hade
här om sistens till att draga
allt ditt gods av vilt och skinn,
hon, den stackarn, som du sade
vara hustru din?

Hon var skygg som skogens hare,
men hon följde dig i hälen
som en jakthund följer husbond,
som din häst ditt lass hon drog,
slita fick den trogna själen
nog och mer än nog.»

»Är det Britt-Lis som I menar,
hon fick stryk, tills hon blev trogen,
eller Marja eller Kersti,
jag har många hustrur jag,
och mitt bröllop står i skogen
mest varannan dag.

När jag kom från Älvdalskanten,
över Vitsand högt i fjället,
satt där en som grät och sade:
'Käre Malm, stig in, stig in!'
När jag närmre såg på skrället,
var det hustru min.

Och min sista koppardaler
gav jag konan i föräring,
och jag sade: Vill du hava
mera se'n, så tigg och stjäl,
torka dig i synen, käring,
jag har brått, farväl!

Och när jag kom ner till Fryken,
stod en flicka där, som bar sin
dibarnsbyting i en trasa,
och hon skrek åt ungen sin:
'Gulle lelle, titt på far sin,'
det var hustru min.

Och åt Rottnen till på höjden
långt åt skogs vid Mällafalla,
kom två kvinnfolk och en barnskock,
då, vet moran, blev jag flat,
alla gräto de och alla
tiggde de om mat.

Alltihop, så var det fantfolk
av den allra värsta välta,
svarta kvinnfolk, svarta ungar,
och mitt svar till alla var:
Är du hungrig, får du svälta,
så gör alltid far!»

»Malmen skarvar,» sade moran,
»ja, nu skarvar du igen som
du är van om dina kvinnfolk,
sant en bit, med lögn en bit,
men hör på, var har du den, som
sist var med dig hit?»

»Ja, jag ljög väl,» sade Malmen
och hans uppsyn blev en annan,
och han stirrade i elden
och blev stel och blek med ett,
och han tog sig över pannan
som en syn han sett.

»Men om I vill höra sant, som
varken skarvar eller klipper
om min sista lilla hustru,
Eli-lita, skall I få,
den som inte tror, han slipper,
det är sant ändå.

Det är sant, hon var min jakthund,
som slet ont för mjöl och vatten,
och min magra lilla märr som
drog mitt lass och svalt och frös,
och min sängkamrat om natten
och min kära tös.

Allt hon gjorde för mig, allting
gott och snällt och vänt hon gav mig,
sade aldrig ont emot mig,
och ju mera hård jag var,
desto mera höll hon av mig,
det var Elis svar.

Men I vet väl, hur det går en,
och I vet, vad den får tåla,
som en likar mest av alla,
allt en får och allt en tar,
och det går en som de snåla,
det blir inget kvar.

Har I följt ett stackars skjutet
fattigt rådjurskräk i spåren,
har I sett, hur milt det tittar,
fastän sårat och förblött,
hur det sörjer och förstår en
och med ett är dött?

Det var så som Eli-lita
såg på mig, när sist om hösten
hon med ett sjönk ned på stigen
häftigt som hon gick och stod,
och det rosslade i rösten,
och ur mun kom blod.

Och när blodet frusat länge
och det se'n begynte stillna
var hon vit som kalk i synen,
där hon ej av blod var röd,
när jag ville tala till'na,
var hon redan död.

Jag har lagt'na under roten
av en tall i ödemarken,
det är bara mull och mossa,
ris och barr på Elis grav,
men jag skar ett kors i barken
och en namnbokstav.

Men det där är längesedan,
och att någon för en flicka
går och sörjer lungsot på sig,
det är bara käringsnack,
giv mig något starkt att dricka,
skål och tack!»

* * *

Lelle Karl-Johan.

»LELLE Karl-Johan
han skall ni tro, han
bräs allt på mej och är from som ett lamm,
klok är han även,
snyter sig i näven
redan som far sin, Karl-Johan, kom fram!

Se, hur han bockar sig,
se, hur det lockar sig
vänt över skulten på lelle Karl-Johan,
jojo, må tro, han
vet allt att vara med folk minsann,
bibliskan kan han
mest som en annan
prost eller präst eller klockare kan.

Säj mej, Karl-Johan, vad lovade Mosen
— tork dej om nosen —
Israels barn, som han förde ur Gosen,
om en vill hedra sin far och mor?

Nu skall ni höra, att lelle Karl-Johan
allt blir en präst, när Karl-Johan blir stor,»
— sade och smekte sin lelle Karl-Johan
mor till Karl-Johan,
men tänk, vill ni tro, han
svor
sturigt och lett: »Jag gir jäkel i mor!»

* * *

En litten låt ôm vårn.

JA vårn, ja,
ja vårn, ja,
tjong fadeladeli,
dä ä e fina ti!
Da stecker sä ur jola,
å guschelôv för sola,
ho ä så gla å bli!

I talla smacker ickern,
för talltôppmat dä licker'n
å kongler smacker'n bra.
I vika sprätter abbern
å gädda går å habber'n
å sier: »Tack ska'n ha!»

Å gôbban står i dôra
å sier: »Se gumôra
å tack för sist, fru Sol!»
Å kärngan går å môrker

å planter skôt i bôrker
å kackler ôm »i fjol».

Å bia kommer flygnass
å mörer kommer smygnass,
dä lôfter gôtt tå hägg.
Å kråkan kommer kraxnass
å svalan kommer flaxnass
å ännran lägger ägg.

Å göken gal i björka
å jäntan går te körka
å gôsan går på domp.
Å sjôl går ja i fjälla
å sjonger alltimälla
en litten stôlli stomp.

Å stompen ä ôm jänter
å are instrumänter
i löckas salmodi.
Å stompen ä ôm sola
å gläja här på jola,
ja vårn, ja,
ja vårn, ja,
tjong fadeladeli,
dä ä e fina ti.

* * *

Jäntblig.

OCH akten er för jäntor
och deras falska blig,
det är en falsker jäntas blig,
som haver krossat mig,
med blig har hon betagit mig,
med blig har hon bedragit mig.

Hon bligade åt alla,
hon bligade åt mig,
hon lovade att följa mig
på livets tunga stig,
men kom en ann och vinkade,
hon neg och bleg och blinkade.

Hon neg och bleg åt alla
och sade alltid ja,
ty allesamman gossarna,
dem ville jäntan ha,

må raggen ta allt nigande
och blinkande och bligande!

Och nu så är vi gifta
och nu så är hon min,
varenda kväll går hon på dans
med hjärtevännen sin,
se'n går hon hem och dänger mig,
jag tror jag går och hänger mig.

* * *

Mordet i Vindfallsängen.

JAN Persson i Bo hade översta makten
och styrde och ställde
som kung i sitt välde
och kallades »Bulten» av folket i trakten.

Och Bulten i Bo var i friaretagen,
en änkeman var han
och guldkedja bar han,
som lyste så skinande grant över magen.

Han kom till en dans bort i Vindfallsängen
— med gubbarne söp han
och jäntorna nöp han
kärvänligt i sidan vid förbisvängen.

Och jäntorna bligade kärligt åt Bulten
— hans gods äro stora
— att sitta som mora
i Bo är väl bättre än svälta i hulten.

Och nog är det sant, att han sugit och pinat,
procentat och pantat,
och nog är det sant, att
allt välstånd i socknen för hans skull förtvinat.

Och nog är det sant, att Nils Nilsson i Vallen
blev jäktad och svulten
från gården av Bulten;
nu går han kring socknen, försupen, förfallen.

Men Bulten i Bo, han var herren för dagen,
han gick där och pöste,
och brännvinet öste
han dåsig och nöjd i den svällande magen.

Och jäntan, som förr var Nils Nilssons jänta,
den tog han om hakan,
och blek som ett lakan
hon drömde om arv, som mor Bult har att vänta.

Men Bulten var ej den, som lätt lät sig fånga,
han visste att välja
och köpa och sälja,
det var ingen nöd, ty det fanns ju så många.

Och sist satt han däst och höll jäntor om liven
med ruset i skallen
— Nils Nilsson i Vallen
stod drucken bakom dem med handen på kniven.

*

Han tog honom hårdhänt och vilt över nacken,
han slog och han spände
och kniven han rände
i bröstet på Bulten, som tungt föll i backen.

»Ja, ligg där och glo med ditt giriga tryne,
ja, ligg där och glo, du,
du, Bulten i Bo, du,
det är allt Nils Nilsson, du ser ej i syne!»

Han gav honom ännu ett hugg genom strupen,
han gick genom hopen,
»tag fast!» hördes ropen
från skocken av jäntor, i vråarna krupen.

*

Till kanten av råken hans steg hade spårats,
det var som man tänkt sig,
att Nils hade dränkt sig;
de funno hans lik i en vik, när det vårats.

Han jordades tyst, som han borde och skulle,
men inga, som hasta
förbi, vilja kasta,
som seden det kräver, en sten på hans kulle.

Ty många ha tyckt, det var rätt, det som gjordes,
det säges och menas,
att den skall ej stenas,
som gjort vad de önskat, men själva ej tordes.

* * *

I valet och kvalet.

HAN är änkling och gammal och skallig och krokig,
han är hård emot folket och grinig och gnidig,
ja se toge jag den, ja se då var jag tokig,
och tvi dig, din snålhans, och tvi dig och tvi dig!
Och för resten har snålhansen barn
— nej så näggum, så näggum ja tar'n!

Men ändå när jag tänker på gården och grödan
och de smällfeta svinen och mjölkstinna korna
och vad fattiga jäntor få slita för födan
och för kläder på kroppen och läder till skorna,
ja då tänker jag alltid som så:
hm kanske, ja kanske ändå!

Nu förstås, är det sant, att jag lovat en annan
att bli hans, när han kommer tillbaks från Atlanten,
han är ung, han har knollriga lockar i pannan,
han är fin så han skiner, den fattige fanten.

och jag tror, att jag höll honom kär,
om han blott, om han blott vore här!

Men ändå kan jag inte bli fri från att tänka
på den ståtliga stugan, där kittlarna blänka
— en får dragas med gubben och jänka och jänka,
han är gammal och sjuk och till sist blir en änka.
Det är mycket att få, det är synd att försmå,
det är syndigt att låta det gå!

Det är sant, det är svårare synd att bedraga
den en bundit sig vid, den en lovat så heligt,
för det är som en repa en aldrig kan laga,
och mitt hjärta står still och mitt huvud blir veligt,
och det kännes som vore det gråt
i min hals, när jag tänker på't!

Men den gubben han kommer mig aldrig ur sinnet
för hans proppade skåp och hans svällande sängar,
och jag kan inte glömma det silvret och linnet
och hans kor och hans svin och hans får och hans pengar.
Ja jag tror att jag tar'n, ja jag tror att jag tar'n,
om han så hade aderton barn!

* * *

Tre trallande jäntor.

DÄR gingo tre jäntor i solen
på vägen vid Lindane Le,
de svängde, de svepte med kjolen,
de trallade, alla de tre.

Och gingo i takt som soldater
och sedan så valsade de,
och »Udden är så later»
de trallade, alla de tre.

Men när som de kommo till kröken
av vägen vid Lindane Le,
de ropade alla: »Hör göken!»
se'n skvätte och tystnade de.

Och tego så tyst som de döda
och rodnade, alla de tre.

Men varföre blevo de röda
och varföre tystnade de?

Jo!

Det stod tre studenter vid grinden,
och därför så tystnade de
och blevo så röda om kinden,
de trallande jäntorna tre.

Det stod tre studenter vid kröken
och flinade, alla de tre,
och härmde och skreko: »Hör göken!»
och alla så trallade de.

* * *

En nyårslåt.

EN var har sin sorg
och jag har min sorg,
och varje år har sin ynkedom.
Av mask, som frätte,
och regn, som vätte,
och sol, som stack, blev vår lada tom.
Men var ej ledsen, min flicka lilla,
det skall väl en gång bli väl igen
till nästa nyår, till nästa nyår,
till nästa nyår, min lilla vän!

Och gården brände
och lyckan rände
till skogs och där har hon glömt sig kvar.
Och nöd är bitter
och ingen gitter
att hjälpa stackarn som inget har.

Men strunt i svälten, min flicka lilla,
vi få väl börja på nytt igen,
till nästa nyår, till nästa nyår,
till nästa nyår, min lilla vän!

* * *

Den gamla goda tiden.

STJÄRNORNA tindrade tysta från hundrade
år tillbaka och skogen sov.
Forsen dånade, hjulen dundrade,
gnistorna sprakade,
marken skakade,
hammaren dunkade tung och dov.

Bälgen blåste och blästern ljungade,
kvävande hetta ur ässjorna slog,
svettiga sotiga smederna slungade
släggan mot stängerna,
nöpo med tängerna,
formade järnet till harv och plog.

»De giva oss slagg för malm
och spark för vårt släp och slit,

de tröska oss ut som halm
och läska oss se'n med sprit.

Min käring har svälten knäckt,
min dotter är brukets skarn,
förvaltaren själv är släkt
med stackarens första barn.

Han eldar oss helvetet hett
med rapp och med knytnävsslag,
han får allt ett vitglött spett
i nacken en vacker dag!»

Forsen dånade, hammaren stampade
överdundrande knotets röst,
ingen hörde ett knyst från de trampade,
skinnade, plundrade
ännu i hundrade
år av förtvivlan och brännvinströst.

* * *

Bjällerklang.

HAN svängde trotsigt den fina nacken,
vår svarte Pluto, och föll i trav,
och släden slängde och utför backen
i fläng och flygande bar det av.
Och rimfrost hängde i ögonbrynen,
och snöstoft piskade oss i synen,
och middagshimlen var klar och skön,
och solen glittrade skarpt mot snön.

Bakom oss ringlade hela raden
av unga utsluppna par från staden
och femton bjällror och vår därtill
i korus pinglade som besatta
— jag hörde någon i skogen skratta
en riktig flickaktig lustig drill.
Det var väl Ekos befängda stämma,
hon tyckte väl att det lät så bra,

när någon gäckande hjärteklämma
slog upp ett klingande hahaha.

Men vid min sida det ljöd en annan
en mera spotsk melodi av skratt.
Vad hon var putslustig, där hon satt,
med sin förvildade lugg i pannan
och sin parisiska bäverhatt!
Det låg en guldglans ifrån Golkonda
i detta lockiga vilda blonda,
som flöt med solskenet hop till ett,
och röd och rosig och väderbiten
om runda kinder var stackars liten
av vintervindarnes arga bett.

Men stackars liten gav frosten katten
och log åt allt, som i sikte kom.
Med ögon klarblå som insjövatten
hon såg sig muntert i livet om.
Hon klippte knipslugt med ögonlocken,
gestikulerande med sin muff,
och då och då genom överrocken
jag kände varmt en förlupen puff.

Och hennes läppar det var som vin i,
fast isvind kylde den drycken sval,

och munnen gick som av Paganini
en stollig strof ur hans karneval.
Det regnade som konfekt och nötter,
det snattrade som på maskerad,
det traskade som små nätta fötter
på piazzettan i Marcos stad.

Det var som flickornas dans på Lido,
det var som polka, galopp och vals,
men vad hon sade, det vet Kupido,
ty jag för min del begrep ej alls.
Jag tyckte fröken var tokig bara,
och halvt ironiskt jag hörde på,
jag var så vis som en man kan vara,
när han har fyllt sina tjugutvå.

Men vill man ock hålla sig för god
och är man kall som en marmorstod,
det är ändå något varmt som snuddar
vid den, som sitter på samma kuddar
med slikt ett knyte av kött och blod
och muff och boa och bävermuddar
och muntert gäckande övermod.
Ack, flickan var som en Leydnerflaska,
en Voltas stapel, ett batteri
med starkt elektriska krafter i,

min vishet brändes till stoft och aska
av gnistkaskaden, som föll däri.

Ja det var då — nu har vintrar snöat
och höstar regnat och vårar töat
och somrar bränt med sitt heta sken
— ja det var då, det är längese'n!
Men varje gång jag hör bjällror sjunga
och ser, hur hästarnes manar gunga
och traven stolt genom staden går,
då känner jag som ett sting i barmen,
och nedstämd lämnar jag fönsterkarmen
och tar ett tag om mitt tunna hår.
Det spökar prat i mitt vänstra öra
och karnevalen jag tror mig höra,
som käckt från vinröda läppar sprang,
när skogen genljöd av bjällerklang.

* * *

Jägarstamp.

DET stampar med klumpiga stövlar
i förstugången, det hojtar och svär,
det dunkar i golvet med jaktgevär:
»Millioner skock tunnor tusan bövlar!
— Agneta! — Gustava! — är ingen där?»
Och eko hojtar och svär, så det skallar
som vore det hela den ledes här,
och in slår doften av granar och tallar,
av nyskjutet vilt och av vilda bär.

En dörr springer upp och en yrhätta rusar
i famn på en bister och barsk major,
majoren är reslig och bred och stor,
hans näsa är röd, ty majoren snusar
och äter och dricker som Auka-Thor.
Och ned över bröstet hans långskägg flyter,
ett Starkotterskägg ifrån hedenhös.

Majoren kysser sin flicka och skryter
om dagens bragder, så ekot ryter:
»Det smällde och small, skall du tro, min tös,
och jössarne gnodde som fan var lös!»

Och Ugglan och Falken och Hööken,
en klunga av hjältar från dagens kamp,
där orrarne stöpo och haren damp,
de buga och göra sin kur för fröken
med ståtligt och ridderligt stövelstamp:
»Jag tänker beständigt på fröken Agneta,
var gång, som jag skjuter, skall fröken veta,
ty svag för de sköna är lyckans dom!»
»Pytt, löjtnanten skjuter ju alltid bom!»

Och fröken är kall och förnäm emot Hööken
— »jo jo,» säger Falken, en stor filur,
»det är si och så med Höökens tur,
det sägs, att han själv fått en träff, vet fröken,
och själv blivit fångad och sitter i bur.»

Men fröken är vred och röd så hon flammar,
och dam i varenda tum,
och Ugglan grinar och Falken glammar
och Hööken rodnar och stammar
och slokar med vingen, betryckt och stum.

Och ränslar och kruthorn och hagelpungar
de läggas åsido och hängas på spik,
majorens väldiga stämma rungar
och dånar och skryter för full musik.
I dörren står gamla majorskan och gläntar:
»Stig in, mina herrar, för maten väntar!»

* * *

Fjorton dagar efteråt.

DE viska, de tassla, de nattliga vindar,
i parkens konungsliga ekar och lindar,
det brusar i skog och i fors och i såg
och tyst gå de månvita skyarnes tåg.
Och månskenet strålar och strålarne leta
sig in genom fönstren till fröken Agneta,
och tankarne komma och tankarne gå,
de dansa, de dansa en dans på tå.

»Nål och sax och vax och tråd,
krona, krans och silkevåd,
nu skall bröllop stunda,
tänk att heta Hennes Nåd
Höök till Ekelunda.

Tio tärnor skall jag ha,
flickorna från Appelsta,

flickorna på Gata,
kusin Ebba? — hon blir bra,
Ebba, hon kan prata.

Jag skall vara helt i vitt,
släp förstås, och snibb och snitt
à la mode för året,
upplöst hår, som faller fritt,
slöja över håret.

Jag skall vara söt och blyg,
titta törs en knappt i smyg
på sin kära fästman,
mamma gråter; tjock och dryg
harklar prosten Wästman.

Låt mig se! — Jo, 'vill du ta
denna Klara Lydia
Julia Agneta?'
Då skall Malkom svara: 'Ja,
det kan herrn väl veta!'

Sedan är det jag som svär:
'Vill du hava denna här
Malkom Höök till make?'

— 'Ja då, jag och Malkom är
såsom hysk och hake!'

Sen skall prosten hålla tal,
grant och dumt med lång moral,
alla lyss andäktigt,
hejsan, hoppsan, sen blir bal,
bröllopet var präktigt!

Men vill Malkom säga från:
'Skåpet här; i denna vrån,
jag rår om kabyssan,'
slår jag till'n med toffeltån,
sen så skall jag kyssa'n.»

* * *

Förbjuden mark.

VID min sida satt han och förtalde
om den gamla tiden, satt och malde
på sitt gamla, muntra spjuvervis,
om sin ungdomstid och dess kurtis.

»Det var bröllop, hela tjocka släkten
var från femton väder sammanbjuden;
blek stod bruden i den vita dräkten,
skära lyste tärnorna kring bruden,
släktens blomsterflor i samlad kår,
valda sysslingar, elitkusiner,
nittonåringar med spanska miner
och det stolta kast som nacken får
hos infantor, som fyllt nitton år.

Anndagsmorgon kom jag att gå galet
överlagt, förtäljer släktförtalet,

det är osant, jag var dåligt vaken,
gick och drömde, det är hela saken,
kom att öppna på en sluten dörr,
som jag aldrig öppnat förr.

Härskri, vilt alarm,
spetsar, underkjolar,
flykt kring bord och stolar,
gny och ädel harm!

Hög i förolämpat majestät,
klädd i stubb till knät,
stod min kära, snälla, eljest glada
kusin Ada,
blek och ond och grät,
med ett skärp i hand, beredd att slå,
och befallde:
— 'Gå!'

Men besluten att gå lugnt till väga
var jag nog gemen
att se ned på strumporna och säga
'Nå än se'n!
Nog vet jag, att flickor gå på ben,
att de ha lekamen
och att deras hals och själ är ren

— och för resten, kära Ada,
har jag sett dig bada,
när du var en liten en —
— du är mera fyllig nu, än se'n,
du har vuxit, du är stora damen!'
Nytt alarm,
gny och harm!
Men med kall och stel försmädlighet,
på vars hårda hud ej vrede bet,
liksom rörde ingenting mig,
såg jag lugnt omkring mig
för att få en utsikt mera hel
av bataljens vilda skådespel.

Som när ormar sno sig fast likt remmar
kring Laokoon och två hans söner
och man ser det kval, som fadern röner,
på hans plågsamt sträckta marmorlemmar,
och det rop, hans öppna mun står still i,
stod min ståtligt växta kusin Milli
med två syskon: Ingeborg och Lilli,
spensliga som mör hos Kalidasa
i en ställning av förfärlig fasa,
pinsam tillgjordhet och snedvänd hals,
sammanormade i samma lakan,
skyddade om näsan och om hakan,
men för övrigt utan kläder alls.

Och högtidlig som en präst,
med sitt snörliv snett om barmen fäst,
stod min halvkusin, den fromma Hedda,
vid kommoden bort i vrån,
mässande på hån:
'ar-ma-barn, var-int-e-rädda,
vi-ska häll-a-vigvatt-en-på'n!'
Men en liten tös på elfte året,
kusin Elin, gul som lin i håret
och med ögon, klara blåklintblå,
sade: 'Han kan gärna stå.'

Då först svängde jag mig om på klacken,
fick en ask som projektil i nacken,
hörde hånfullt skratt bakom min rygg,
fick upp dörrn, var åter trygg.

Hela dagen blev jag hårt behandlad
för mitt nidingsdåd,
först mot kvällen blev min dom förvandlad
till en akt av furstlig nåd:
den att hålla upp en docka tråd,
varmed kusin Ada sydde fast
en garnering som i valsen brast.»

* * *

Ett gammalt förmak.

JAG minns ett gammalt lågt gemak
med mörknad rämnig gips i tak.
Och dovt från kvarn och såg vid ån
hörs hjulens brus och forsens dån.
Och gammaldags är möbelns snitt
och bukigt bred och dryg,
med svängda ben i guld och vitt
och blommigt övertyg.

Ur hörnet stirrar skum och svart
i brons en byst av Bonaparte.
Från vägg till vägg hans vita ham
i bleka stålstick rider fram
vid Austerlitz, i Jenas slag,
vid Berezinas bro,
från segertåg till nederlag
på väg till Waterloo.

En dammigtvit Karl-Johans-byst
fixerar kejsarn stelt och tyst.
Den långa näsan pekar djärvt,
den strama läppen tiger kärvt,
beredd att plötsligt slunga ut
i brusande kaskad
vulkaniskt hett om en minut
en våldsam gascognad.

Ett gammalt skåp av masurbjörk
med tung skulptur, massiv och mörk,
bär romantikens dikt i famn,
och rygg vid rygg och namn vid namn
står Atterbom med stab och här,
Tegnér är med som gäst,
och Sarons liljeskald är där
och Törnroslärans präst.

En fluga surrar av och till,
men urets pendelknäpp står still,
sitt kvalm jasminers ånga strör
ifrån buskagen utanför,
och starkt slår doften ur en vas
från torra törnrosblad,
det blänker svagt ur slipat glas
i kronans prismors rad.

Och årbräckt mellan fönstren står
klaveret stumt se'n sexti år,
men framför på dess nötta stol
jag drömmer fram i korngul kjol
och korkskruvslock och spetsfischy
en faster av min mor,
som blek orange är hennes hy
och blicken mörk och stor.

Och trånsjuk som en vallmodröm
hon sjunger sången vek och öm,
men nacken vaggar av och an,
med kärleksord från Ispahan,
om Bulbul och Papilio
och om violers sorg,
om rosenkval och liljero
i Demiurgens borg.

Av ambrarök och saronsdoft
och fjärilsfjun och blomsterstoft,
törnroseri och oförnuft
jag känner fylld gemakets luft;
på fin och lätt och liten tå
framsmyga feer små,
och andevaktlar hör jag slå
från varje vinkelvrå.

* * *

Strövtåg i hembygden.

I.

DET är skimmer i molnen och glitter i sjön,
det är ljus över stränder och näs
och omkring står den härliga skogen grön
bakom ängarnas gungande gräs.

Och med sommar och skönhet och skogsvinds-
ackord
står min hembygd och hälsar mig glad,
var mig hälsad! — Men var är min faders gård,
det är tomt bakom lönnarnas rad.

Det är tomt, det är bränt, det är härjat och
kalt,
där den låg, ligger berghällen bar,
men däröver går minnet med vinden svalt,
och det minnet är allt som är kvar.

Och det är som jag såge en gavel stå vit
och ett fönster stå öppet däri,
som piano det ljöd och en munter bit
av en visa med käck melodi.

Och det är som det vore min faders röst,
när han ännu var lycklig och ung,
innan sången blev tyst i hans dödssjuka bröst
och hans levnad blev sorgsen och tung.

Det är tomt, det är bränt, jag vill lägga mig ned
invid sjön för att höra hans tal
om det gamla, som gått, medan tiden led,
om det gamla i Alsterns dal.

Och sitt sorgsna och sorlande svar han slår,
men så svagt som det blott vore drömt:
»Det är kastat för vind sedan tjugu år,
»Det är dött och begravet och glömt.

Där du kära gestalter och syner minns,
där står tomheten öde och kal,
och min eviga vaggsång är allt som finns
av det gamla i Alsterns dal.»

*

II.

Och här är dungen, där göken gol,
små tösor sprungo här
med bara fötter och trasig kjol
att plocka dungens bär,
och här var det skugga och här var sol
och här var det gott om nattviol,
den dungen är mig kär,
min barndom susar där.

*

III.

Här är stigen trängre, här är vildskog,
här går sagans vallgång vild och lös,
här är stenen kastad av ett bergtroll
mot en kristmunk långt i hedenhös.

Här är Vargens gård av ris och stenrös,
här ljöd Vargens tjutröst gäll och dolsk,
här satt Ulva lilla, Vargens dotter,
ludenbarmad, vanvettsögd och trolsk.

Här går vägen fram till Lyckolandet,
den är lång och trång och stängd av snår,
ingen knipslug mästerkatt i stövlor
finns att visa oss, hur vägen går.

*

IV.

Kung Liljekonvalje av dungen,
kung Liljekonvalje är vit som snö,
nu sörjer unga kungen
prinsessan Liljekonvaljemö.

Kung Liljekonvalje han sänker
sitt sorgsna huvud så tungt och vekt,
och silverhjälmen blänker
i sommarskymningen blekt.

Kring bårens spindelvävar
från rökelsekaren med blomsterstoft
en virak sakta svävar,
all skogen är full av doft.

Från björkens gungande krona,
från vindens vaggande gröna hus
små sorgevisor tona,
all skogen är uppfylld av sus.

Det susar ett bud genom dälden
om kungssorg bland viskande blad,
i skogens vida välden
från liljekonvaljernas huvudstad.

* * *

FRÅN STADEN

Balen.

En hjältedikt.

I.

DET var en gång, när jag var mycket ung,
då varje möda var mig lång och tung,
och på bohêmens alla vägar drev jag,
Childe-Haroldsdikter skrev och sönderrev jag,
ibland i sorg och punsch bland vänner smalt jag
och stundom slösade och stundom svalt jag
och gick och drömde dumt om guld och lager,
tills jag blev sjuk och ful och gul och mager.

Det var en gång det var en Oskarsbal
en vinterkväll i stadens festlokal.
Jag stod vid dörrn, jag hade lånat fracken,
den var för lång, för vid, för hög i nacken,
mitt skjortveck, styvt och stärkt och brynt i
tvätten,

stack prydligt av mot vita halsrosetten,
en knapp var borta, ena klacken sned,
min själ i olag, mitt humör ur led.
Och runt omkring mig trängdes stadens crême
i all sin prakt provinsiellt förnäm,
vår överhet stod klädd i guldgalon
kring länets hövdings ståtliga person
och vasariddarne av handelskåren
kring vår senator, brännvinsmatadoren,
och i en vrå stod major Gyldenstorm
och kapten Adelfeldt i uniform,
och här och där en löjtnant, rak och grann,
gick vridande mustaschen av och an,
och här och där det stod en skock civila
i väntande och stelt på stället vila.
Och utmed väggarna satt tant vid tant
i gult och gredelint och annat grant
och tyllomfluten, brokigt skiftande,
satt flicknoblessen, makligt viftande
med fläktorna kring sina unga drag
i flickförnämt och nådigt självbehag.

Som världserfaren kritisk pessimist
jag fann det hela tomt och fult och trist
och kände oro för min sneda klack
och för min lånade fördömda frack

och tänkte: »Det är dumt att gå på bal»
— men vänta, länets hövding håller tal.
Champagnen dracks, det ljöd »en enkel sång
ur svenska hjärtans djup en gång».

*

II.

Nu spökar det i trapporna
och i tamburn bland kapporna
den gamla goda tiden
hörs frasa genom siden,
fru Uggla seglar in.
Och gammaldags är stilen
i airen och profilen,
där sjutti år fått rita
sin skrift i hennes vita
och högvälborna skinn.

Men stolt hon bär mantiljen än
och stramt hon styr familjen än,
så hård mot vind och väder
som fordom hennes fäder
vid Lech och Holofzin.

Nu skramla braceletterna,
nu nicka nackrosetterna
och så med spel och fanor
och stass och stål och anor
fru Uggla seglar in.

•

III.

Men som en lustjakt förs av morgonvindar,
i lätta lovar kring en flaggfregatt,
på bröllopsfärd i myrtenprakt som lindar
sig lent om duk och mast och ror och ratt
och glädjevimplar vajande i förn
kom dotterdottern, fröken Elsa Örn.

Det sam en ljusröd ros vid hennes hjässa
bland hårets gula gammalsvenska lin,
hon förde nacken som en ung prinsessa
och hon var adligt smärt och rak och fin,
men mjuk i gången som en ung dansös
och smått behagsjuk som en borgartös.

Och hennes ögon voro arga skalkar
och hennes läppar sköto friska fram
som unga knoppars halvutsprungna kalkar
och näsans min var trubbigt trätosam.
Det fanns ej spår av gamla mormors stål,
en lustjakt var hon, ingen örlogsbåt.

En smäcker jakt, som just vid dagens gryning
på glada vågor nyss har stuckit ut
— och så i mormors svallvågs efterdyning
med vårvind susande i varje klut
och glädjevimplar vajande i förn
kom dotterdottern, fröken Elsa Örn.

*

IV.

Och med detsamma var det mig som allt
tog gladare och skönare gestalt,
musiken ljöd mer musikaliskt ren
och mera ljust och klart blev gasens sken,
och mitt förakt för mänskorna tog slut,
och länets hövding såg rätt klyftig ut,
och vasariddarne de gingo an,
och brännvinsbrännarn blev en hedersman,

och major Gyldenstorm en stel och satt
och högst sympatisk gammal toddytratt
till veteran från livets bistra brottning,
och flicknoblessen blev ett hovfruntimmer
från forna dagars trolska sagoskimmer,
och fröken Elsa Örn var hovets drottning.

Ty det var henne varje dag jag mött,
när varje dag jag trottoaren nött
förutan mål, på väg till ingenstans,
försänkt i dröm om det, som icke fanns,
och det var henne jag gjort visor om,
och det var hon, som jämt i drömmen kom
och satte sig hos mig och talte tröst
med hoppfullt glad och flickförnumstig röst.

*

V.

Och pratet pladdrade
comme il faut,
och valsen fladdrade
kring på tå
i vida ringar
av svarta frackar

bland fjärilsvingar
av tyll och flor
och skära nackar
och vita skor.

Det var en böljande
flod av vår,
när friskast sköljande
vågen slår
och allt för hågen
står lyckosammast
— men förd av vågen
vid närmsta hörn
mot soffans damast
sjönk Elsa Örn.

Hon satt där flämtande
röd och glad,
en andehämtande
ung najad,
i skum av spetsar
och tyllomfraggad
ur valsens kretsar
med välbehag
till stranden vaggad
av böljeslag.

*

VI.

Emot blygheten morskt jag förstockade mig,
när jag stod framför fröken och bockade mig,
och en polka jag tiggde och fick,
fröken Elsa hon smålog och bugade sig,
och jag såg, hur barmhärtigt hon trugade sig
till att ge mig en nådefull blick.

Och med mod bland de polkande trängde jag mig
och så stolt ibland virvlarna svängde jag mig
som ett krigsskepp, som går till attack.
Och så törnade vi, och så struttade vi,
som förvildade skottspolar skuttade vi,
och bakut flög min lånade frack.

Fröken Elsa blev rädd, men betvingade sig
och hon gjorde sig lätt och bevingade sig
för att följa, när takten gick vill.
Och så nätt som Titania trippade hon,
men ibland under svängarna kippade hon
efter andan och bleknade till.

Med sin oro och ångest hon smittade mig
och till sist blev hon ond, så hon tittade mig

från förståndet och takten och allt,
och mot borden och stolarna strandade vi
och i skeppsbrott vid soffhörnet landade vi
— fröken Elsa hon skrattade kallt.

*

VII.

Och jag förstod, att nu var allt förbi,
och i min själ kom mörk melankoli,
jag hade dansat bort min lycka jag,
och malört drack jag nu i långa drag,
och vart jag såg var livet dött och skumt,
och allting tölpigt, allting blygt och dumt
i trånga fjättrar åter inneslöt mig,
jag snodde runt med tummarna, jag snöt mig,
jag tittade i tak och golv och vägg
och lekte tafatt med mitt unga skägg.

Och fröken Elsa Örn hon såg därpå,
hon undrade, hon kunde ej förstå
mitt hjärtas tysta sorg, min andes ve,
hon bet i läppen för att icke le,

men blev förvånat allvarsam till sist
och såg förläget på sin fina vrist.

Då föll det plötsligt på mig ett begär
att vara tragisk som prins Hamlet är,
den dystert sköne galenskapsaktörn,
och säga: »Gå i kloster, fröken Örn!»
Det blev ej så precis, men dock ett tal,
vars make aldrig hållits på en bal.

*

VIII.

Jag såg mot golvet och jag sade: »Fröken,
ni vet det väl att ungdomen är död
och kärleken förbi, vårt liv en öken,
där mänskorna gå kring som bleka spöken
och se hur illusionen flyr med röken
från aftonlägereldens sista glöd.

Vår resas enda mål är blott att fara,
se, bakom hägringen är allting tomt,

ett tomt, ett ändlöst gäckande Sahara,
dit vi förirrats att begravas bara,»
— då sade fröken häpet: »Kors bevara»
och knäppte händerna tillsammans fromt.

Jag såg mot golvet, mörkt och tungt jag sade:
»Ni söker döva sorgen med ett skratt,
ni hör till dem, som ännu äro glade
i bilans skugga som Scheherazade,
när dag till dag av hotat liv hon lade
med hjälp av dikt, förlängd från natt till natt.

Men tingens lag den lyss på ingen saga
och smeks ej blid av någon flickas hand,
och den sultanen kan ej dikt bedraga,
han slår de starka och han slår de svaga,
han är Samúm, vad hjälper le och klaga
mot ökenstormens virvelhav av sand.

Ni tror er famna glädjen här på balen
— det är en skalle av en död, ni kysst!
Vi söka njutningen, vi finna kvalen,
vi tro på kärnan och vi äta skalen,»
— då sade fröken ängsligt: »Är ni galen?»
och det blev plötsligt mycket, mycket tyst.

Se'n sade jag: »Ja, när förnuftet frossar
som gam på lever, då är vanvett sunt,
när livets glädjes sista sol förblossar,
är galenskapen frälsarn, som förlossar,»
— då sade fröken: »Ja, för sjuka gossar,
för unga flickor är alltsammans strunt!»

*

IX.

Och fröken Elsa drog på segertåg,
en smäcker jakt, i dansens vita våg,
hur mjukt hon lovade, hur skönt hon sam,
hur ädelt rest var hennes fina stam,
hur stolt hon seglade från arm till arm
med smidigt liv och högtuppburen barm!

Och runt omkring mig vällde sorlets ström,
jag hörde intet, jag var sänkt i dröm,
jag ville sörja riktigt sorgetungt,
men kunde ej, mitt sinne var för ungt,
och tänkte mot min vilja: det är dumt
att se på allt så tungt, så sjukt, så skumt,

och såg i en vision hur själv jag satt
med fröken Elsa Örn en stjärnljus natt
i någon park på någon enslig bänk
vid någon sjö, som slog med skvalp och stänk,
och över oss föll månens svala regn
av mystiskt sken från saga och från sägn,
jag byggde underbara slott av luft
och månskensglans och vackert oförnuft.

*

X.

Du skall ej tro att livet dör i döden,
nej långa, långa, evigt unga öden,
om vilkas slut ej någon aning vet,
vi genomleva i lycksalighet.

I sjunde himlens högsta högtidssal
är harpoklang och sång och evig bal
och mäktigt går musikens återskall
i pelarsalen av kristall.

*

Stjärnkronor bryta sin brokiga glans
i gnistrande prismor och kuber,
ärkeänglarnas döttrar,
sänkande blyga sin ögonfrans,
dansa med unga keruber,
släpen som skimrande dimmor,
stråldiademen som stjärnskottstrimmor
sväva omkring i behagfull dans,
lockarna fladdra så lätt som när vinden
driver en sommarens sky,
kärleksdrömmarnas dagrar
falla som rodnad på kinden,
sprida sig, flamma och fly,
ögonen lysa förunderligt klara,
sakta ibland ur de dansandes skara
sväva de älskande paren i dans,
söka sig väg genom salen och hinna
tysta gemak, där i kronorna brinna
stjärnor av dunklare glans.

*

Och salighet bjuds kring i fulla skålar,
en dryck av lyckans doft och hoppets strålar
— man läppjar tankfullt då och då ur skåln,
behagligt sträckt på mjuka purpurmoln.
Gud Fader sitter glad på tronens höjd
och ser och ler och nickar takt förnöjd

och känner kärlek utan gräns och mått
och tycker allting vara ganska gott.

Vi träda fram med något skygga fjät
ibland de dansande otaliga
och buga höviskt för Hans Majestät:
»Vi äro komna att bli saliga
från ett bedrövligt gammalt småstadshörn
— det här är jag och detta Elsa Örn!»

Då ler Gud Fader med ironisk min,
men farfarsaktigt god är ironin:
»Det fägnar mig att se ett sådant par,
och håll till godo med vad huset har
och tag en sväng med dessa andra unga,
som dansa vals, så himlavalven gunga!»

Vi dansa ut, vi dansa natten lång
och när vi tröttna på vår dans en gång,
så finnes säkert vid Gud Faders hov
i någon vrå en undangömd alkov,
vi smyga dit, en livsvarm flod,
som liknar ungt och friskt förälskat blod,
av idel kärlek i vårt väsen strömmar
— vi slumra in, vi drömma sköna drömmar!

* * *

En halfantasi.

MIN tanke på rytmerna flyter,
min själ är som drucken av nektar,
jag drömmer mig grekiska myter
i virveln, där valsvinden fläktar,
där tyllvågen böljar och går
och silket i bränningar slår.

Jag drömmer om vindarnas röster
av storm i en stormens orkester
en morgon, när ljust är i öster,
men döende skumt är i väster,
jag drömmer en forntida vik
i dans efter stormens musik.

Ægeiska havsvågor slunga
sitt silverne skum genom rummet,

och svalt nereiderna gunga
de stoltsköna lemmar i skummet,
de vila, de vagga omkring
i gungande, skvalpande ring.

Och vitt lyser stänket om barmen,
och droppar i lockarna glimma,
tritoner slå flämtande armen
kring midjornas fylle och simma
åstad under brottning och skratt
i krets med sin rövade skatt.

Då lyfter högt strålande Eos
i skyn sina rosiga vingar,
och hör, Hymené, Hymenéos!
ur djupet av vågorna klingar
ett glädjebebådande bud,
en chorus av glättiga ljud.

Och skrattet, som skallade, tiger
i skräck för den växande glansen
och mäktig ur böljorna stiger
den Böljeskumborna i dansen,
det är som var vind och våg
blev mild, när han fägringen såg.

Hon bär som ett lysande skimmer
av sol ifrån hjässan till tårna,
och allting som lever förnimmer
med kärlek den Böljeskumborna,
det är som en hyllningens sång
i vindens och böljornas gång.

* * *

Stadens löjtnant.

VEM kommer, vem rider, vem kommer till häst!
å kors i alla tider,
se löjtnanten rider,
se fruarna i fönstren,
se pigorna i hörnen,
se löjtnanten sitter som en prins på sin häst,
o Gud, vad han är vacker i sin vita väst!

Se solen den lyser på löjtnantens ritt,
se stövlarna de skina
så blanka och fina,
han är så rak i ryggen,
han är så smal om livet,
hans rock är av sista och yppersta snitt,
nej titta ni, nej titta ni, nej titt, titt, titt!

Se löjtnanten småler så milt som en präst,
se löjtnanten vrider
mustaschen och rider,
han hälsar uppåt fönstren,
han nickar nedåt hörnen
och sitter som den finaste prins på sin häst,
o Gud, vad han är vacker i sin vita väst!

* * *

‹Skalden Wennerbom.›

GENOM stadens park går sommarsuset,
skalden Wennerbom från fattighuset
kommer raglande — butelj i hand
— kryssar varligt över gångens sand,
tar en klunk ibland,
ler och mumlar saligt under ruset.

Bin fly kring från trädgårdsmästarns kupa,
kryp och larver störta huvudstupa
ned från träden, allt står högt i blom,
allt är fyllt av doftens rikedom
— skalden Wennerbom
sätter sig i gräset till att supa.

Fåglar tokiga av glädje kvittra,
gräsets hundra syrsor spela cittra,

Wennerbom han lyss med bitter min
— när han klunkar sitt eländes vin,
super som ett svin,
solens strålar mot buteljen glittra.

Brännvinet och han de hålla gille
och han mumlar: »Brännvinet ger snille,
brännvinet ger tröst, när hoppet far,
skål för ungdomen och det som var,
låt oss ta en klar,
om det här får gå, så får jag dille.

Jag var glad i tron och stor i tanken,
tills jag drunknade i denna dranken,
det är slut med mig se'n femton år,
hejsan, bror butelj, allt skönt förgår,
låt oss ta en tår,
Wennerbom är full, det ger han fanken!»

Och han somnar in, han går till vila,
parkens medlidsamma kronor sila
litet ljus kring skalden Wennerbom,
milt kastanjen regnar ned sin blom,
flaskan ligger tom,
krypen härs och tvärs däröver kila.

Djup och rik är nu hans gudagåva
och i själen stinga inga dova
ångerns smärtor över last och brott,
till sin ungdoms drömland har han nått,
sover ganska gott,
det är skönt för skalder att få sova.

* * *

En ung mor.

KLEN och svag och blek om kind,
klädd i linntyg och i stubb,
i en liten skrubb
på en gammal vind
satt en sjuttonårig tös
på en kistas lock och frös
med ett bylteban, som grät,
lagt i knät.

»Det blir aldrig väl igen,
väl igen för den,
som har ingen enda vän,
Gud vet hur det går,
ty i lagen står,
vad en får,
när en lagt å lönn.

Gud som haver, Fader vår,
jag får gå i sjön!

Ba, ma, låt
lagom, lilla styggen,
jag vill vända ryggen,
åt ditt pip och låt.

Skall jag kväva't, fy, fy, fy,
det är grymt att kväva,
jag får skura, jag får sy
och försöka sträva.

Ba, ma, kanske tror
det att mor
vill ge mat och skor,
vill ge klär
åt ett otäckt tocket där,
som är fött i hor.
Jag får dra mig fram
genom fattigdom och skam
och den usla karln
får betala för sitt barn.»

* * *

En vårfästmö.

(Om jag hade haft någon.)

DET var den glans av solen,
en majdagsmorgon giver,
om hennes bara hår,
ett vårens vaj i kjolen
av törnroshäck, som kliver,
och vit syrén, som går.

Och hon var het om kinden
av gången och av vinden
och badet som hon fått sig
av kalk och lut i grannars
kikut i glugg och dörr,
och blyg men ändå trotsig
och rödare än annars
och vackrare än förr.

Och ögats djärva gnista
bar bud om allt det varma
som spränger alla band,
när alla knoppar brista
och alla bäckar larma
i kvinnosjälens land.

Det var som hela våren
med lärkorna i täten
och sipporna i spåren
och snabb och glad i fjäten
drog ut att fånga mig
och kysste mig och lade
sitt bröst mot mitt och sade:
»Håll av mig, var när mig
och tag mig och bär mig
nu strax hem till dig!»

* * *

Härjarinnor.

DEN ena heter Elsa, den andra heter Greta,
och alltför väl de veta
sin segersälla makt över mig.
De komma och försvinna som vilda små orkaner,
de härja mig, de kuva mig som goter och alaner,
de lägga mig platt öde med sitt krig.

Ty Greta hon har ögon, som smila och tigga,
illpariga, pigga
av skälmskhet och lust på konfekt,
och läppar, som beständigt vilja gnabbas och
retas,
det finnes inga läppar så lustiga som Gretas,
de morska sig, de truta sig så käckt.

Och Elsa hon har ögon, troskyldiga stora,
som aldrig förlora
sitt understuckna bakelsebegär,

och läpparna de röra sig så allvarsamma sluga,
de tala så bevisande sant, när de ljuga
av längtan efter äpplen och bär.

Och bägge ha de fötter och ben, som galoppa,
och valsa och hoppa
behagfullt i strumpor och skor,
och bägge gå i dans, så det svingar och svävar,
och bägge ha små arga och smeksamma nävar
och naglar som de bruka till klor.

De klösa mig, de håna mig, de le, så de kikna,
och vackert de likna
gud Amor i byxtöskjol,
och äro de alaner, är det nätta små alaner,
och äro de orkaner, är det lätta små orkaner
i morgonluft och skinande sol.

Och går jag och funderar på gatan i staden,
det nyper mig i vaden,
det rycker mig i rocken med ett,
det sysslar så besynnerligt lömskt kring min ficka,
förargad får jag fatt i en hand av en flicka,
den minsta och näpnaste jag sett.

Då höjer sig ett härskri och Elsa och Greta
och åtta små feta,
försmädliga prinsessor därtill,
som fritt och förvildat från läxorna skolka,
på gatan dansa schottisch och hopsa och polka
kring mig, som förbluffad står still.

Se'n blåses det till anfall och klappas och smekes
och nypes och lekes
att jag är en stor miljonär,
som äger alla pengar i hela Europa,
de gadda sig tillsammans, de skrika allihopa:
»Hos trädgårdsmästar Lind finns det bär!»

Jag kämpar som en man, men alanerna vinna,
de skratta och försvinna
vid hörnet som en virvlande vind
och lämna mig förarmad och skövlad och slagen,
och skynda sig att äta sig fördärvade i magen
av körsbär hos trädgårdsmästar Lind.

Och ligger jag och drar mig där hemma på
schäslongen,
då tassar det i gången,
jag lyssnar och jag undrar, vad det är,
och dörren springer upp, jag är snarad och
fången,

jag kämpar och jag brottas, men ingen håller
stången
mot hela alanernas här.

De kravla och de klättra, de hålla mig förlamad
och nupen och kramad
och pinad på sträckbänken sträckt,
tills pengar kommer fram, så att Greta och Elsa
och hela deras här får förstöra sin hälsa
hos sockerbagar Smitt på konfekt.

Så går det mig var dag, och min kassa börjar
tryta,
ty slantarna flyta
ur pungen min i många bäckar små,
och vägrar jag att giva och vänder dem ryggen,
då göra de grimas åt den småsnåle styggen
och näpsa mig och släppa mig och gå.

Men hålla de sig undan och fred mig beredes,
då ligger jag och ledes
vid böckernas livlösa ord,
då tänker jag med vemod på striderna de heta,
då längtar jag förstulet efter Elsa och Greta
och hela alanernas hord.

* * *

Marquis de Moi-Même.

»MAN kan se, att just supén är slutad,
man blir mätt och dum,
se herr skalden där i stolen lutad
egenkär och stum.
Gud så högst allsmäktig,
man blir rent andäktig,
tänk, så karlen gör sig dumt förnäm
– Marquis de Moi-Même!»

Så ljöd jollret från en fru bakom mig,
halvt det roade och halvt bekom mig
litet ont, jag gjorde om min min
till lord Byron eller Lamartine
och jag sade för mig själv: »God dag,
den marqui'en den skall vara jag,»
och jag lade nobelt mina armar
djuptutlevat ned mot stolens karmar,

teatraliskt, skaldiskt slapptförnäm
— Marquis de Moi-Même.

Och jag drömde om mitt markisat
och min ungdoms borg med brustna tinnen,
min domän av sten och flyn och mossar,
mina arma gamla glädjeminnen
från den tid, då hoppets flamma blossar
över livets taffels fyllda fat.

Och jag tänkte: »Det är litet kvar,
alltför litet, alltför stackars litet,
av det markisat som en gång var,
allt mitt vilt är utött och förbitet
av allt hundfördömt, som livet har,
och mitt väsens sansculotter härja
all min ägo, det är svårt att värja
mot Dantons och Robespierres system
Marquis de Moi-Même.»

* * *

PASTICHER

Till Publius Pulcher.

NÄR på ditt bord det skummande grekiska
vinet,
druvor från Kios och Lesbos i guld och kristaller,
lyste mot stuvade tungor av tusen fasanor,
när från svängande brons gick ett sken, som
beglänste
marmor från Paros,

när under punisk purpur det memfiska dunet
lockade gästen till mjuk sybaritisk vila,
vaggad till drömmar av klangen från attiska
flöjter,
dårad av Lalages dans över mattor från Indus,
dårad av vinet,

då var det smickrande sorl av patriciska stämmor,
då satt senatorn med leende läppar vid bordet,
då steg beröm från hjärtat av hundrade vänner:
du är den förste i Rom och den främste i Latien,
Publius Pulcher!

Nu är din boning ödslig och tom, och på bordet
sörjer falernen vid sidan av måltidens armod,
fattigmans bröd och fattigmans torftiga rätter.
Skum är din boning och naken och kulen och
kal som
Capreas klippor.

Skuggan sitter som gäst och som gammal för-
trogen
mörk vid din sida och stirrar och nickar och
tiger.
Tystnaden väntar och lyss efter vännernas röster
— öde och stum är din boning, en stämma ej
höres
— icke en viskning.

Dock det kommer en tid, då du längtar tillbaka
hit till den torftiga koja, som nu är dig ödslig.
Hemlös — utan ett stöd för ditt värkande huvud
— ödmjukt böjd skall du gå ibland forna klienter,
tiggande brödet.

När som en stavman du sitter i låga tavernen,
målet för druckna hetärers och brottares löje,
kanske vid minnet av slösade hundra talenter
Lalages åldriga rusiga händer dig räcka
vin och oliver.

Sörj dock icke, att tiden har ändrat ditt öde,
skymt dina vänners ögon, att icke de se dig,
tömt dina skatter och gjort dig till trälarnes like
— livet har kastat sin mask och med lättare sinne
går du till Hades!

* * *

Ur Anabasis.

— NÄR så barbarerna fördrivits eller dödats,
lät Xenofon hellenerna slå läger
och taga fram av de förråd, som ännu ej förödats
och bjuda in till gästabud hellenernas strateger.
Och runt omkring han lät soldaterna
få samla sig i jämna lag om sina matransoner
allt efter städerna och staterna,
arkader hos arkader och lakoner hos lakoner.

Och Xenofon, som jämt gav akt, när något samtal fördes,
att få besked om tankarne hos männen,
förvånades och i sitt hjärta rördes
av tal, som gick från man till man, från vännen och till vännen,
med tänkespråk från filosoferna

och trösterika stycken från Homeros
i växling med de glättigt sjungna stroferna
till Foibos och Athena och till Eros.

Och segervinnare i knytnävkamp bedömdes och
berömdes,
Euripides med Sofokles han hörde sammanställas,
och allt som glädjen steg och krus och skålar
tömdes,
blev männens sinne mer och mer liksom försatt
till Hellas.
De togo ris och löv och skönt bekransade
de gjorde lek och dans i trädens svalka,
och ganska väl och vackert dansade
stymfaliern Sofainetos citalka.

Men Xenofon, som kom ihåg den hårda veder-
möda
hellenerna fått genomgå och ännu måste bida,
och hungersnöd och frost och efterblivna döda,
var stolt och glad att se hellener kunna lida
och ändå kunna glädja sig och höja sig
till mera ädla ting än sorgen över nöden
och icke som barbarer böja sig
i skräck och vanvett under hårda öden. —

* * *

Ett Helicons blomster.

OCH skulle jag sörja, så vore jag tokot,
ty ingen gör rakt, vad Vår Herre gör krokot,
och ingen sorg på livsens stråt
kan tvättas bort av gråt.

Min glädje var ringa, min motgång var mycken,
min strängalek gjord till att falla i stycken,
och gjord att förlisa min levnads båt
— ro hit med vin för en plåt!

Så vill jag förhärda mitt hjärta och dricka
dag ut och dag in och i kruset blicka,
mitt öde i dräggen se
och ändå le.

Så vill jag ej fåvitskt med Herranom tvista,
men dricka och le, tills mitt hjärta vill brista
och själen får vila i dödens hus
— ro hit med än ett krus!

* * *

En liten comedia

om kärlekshandelen mellan den
saligen i Gudi avsomnade Herren
Herr Erik Stenbock, som var en arg
skalk, och den likaledes saligen hädanfarna
ädela jungfrun Fröken Malin Svantesdotter
av den högvälborna och höggrevliga
Stures släkten,
korteligen och i enfaldiga rim ihopskreven
till förnöjelses och löjelighets uppväckande
sampt
dygdesamma, välälskeliga Brita Lisa Elvedahlia
på dess sjuttonde årsdag kärligen och ödmjukligen
tillägnad
av
Hon Vet Väl Vem.

Teatrum skall vara föreställd att vara i mjölkekammaren på Hörningsholms gård och där skall vara fillebunkar och smörbuttor och andra sådana persedlor, som till en mjölkekammare rätteligen höra.

Fröken Malin skall taga något smör av buttone och knåda och vända det såsom skickeliga kvinnor det pläga, och hon skall sjunga visan om lindormen och hans fästemö.

Då skall Herr Erik insticka sitt huvud av dörren och kväda det följande:

Min ädela fränka, god dag, god dag,
var intet rädd, det är baresta jag!
Att längta sent och tida,
det kunde jag intet lida,
kär Malin ville jag skåda,
jag kunde ej därför råda!

Svarar Fröken Malin:

Ack, hjärtans frände, vad gören I här?
I veten fuller, vart detta bär,
I veten väl, att moder
på Eder intet är goder!
Hon haver sagt, att hon Eder skall slå
och banka på ryggen brun och blå,
det slutar med stort elände,
min hjärtans aldera käraste frände!

Säger Herr Erik:

Den gambla fru Märtha är hård som sten
emot sitt eget kött och ben,
skall hennes hårda vilja
två kärliga vänner skilja,
som vuxit tillsamman likt rot och mark,
likt rot och stam och stam och bark,

det skolen I intet tänka,
min hjärtans aldera käraste fränka!

Svarar Fröken Malin:

I veten det allt för mycket väl,
I talen ut av min egen själ,
jag ville all världen giva
att få hos Eder bliva;
men Herren Gud i himlen är vred
på kärlighet i förbjudna led,
vi måste sörja bara
och låta lyckan fara!

Säger Herr Erik:

Det är ej sant, det vill ej Gud,
det är blott ett dårligt mänskobud
och det spanns upp till skam och sorg
av leda munkar i Romaborg
och aktas slätt av både
Kung Jan och Hans Förstliga Nåde,
I skolen ej därpå tänka,
min hjärtans aldera käraste fränka.
Men viljen I följa i löndom mig,
då vill jag sträva redelig
att vara Eder till måtter,
som voren I kejsarens dotter.

Jag haver alltren åt Eder köpt
en gyldenring, i Välskland stöpt,
och andra ädela smiden
och samvet och atlask och siden.
Men viljen I intet följa mig,
då varder mig tungsam livets stig
— när jag haver sörjt mig avdaga,
då skolen I sucka och klaga!

Svarar Fröken Malin:

Min själ är av gråtandets tårar full
allt för Eder myckna kärlighets skull,
och vore det intet för moderkär,
som havit för mig så stort besvär,
jag följde till världens ände
min hjärtans aldera käraste frände!

Säger Herr Erik:

I sen det själver, I ären mig huld,
I ären i hjärtat god som guld
— så låter oss komma tillsamman
i kärlighets frögd och gamman!
Kär Malin haver bekymrat sig blek
allt utav mycken sorg och kärlek
kär fränkan skall intet sörja,
rätt nu skall bröllopet börja;

det varder en lyster och lustiger dans
och fränkan skall hava både krona och krans,
och röd skall fränkan skina
som tulipanerna fina!

Svarar Fröken Malin:

Kär fränden lägger så väl sitt tal,
hans kärlighet giver mig intet val,
han kunde en sten beveka,
jag kan honom intet neka,
han är så bålder en riddersman,
Gud hjälpe mig att jag intet kan,
ty världen tager min heder
och moder bliver så vreder!

Säger Herr Erik:

Den gambla Fru Märetha
skall intet få till att veta,
förrän vi hava tillsammans gått
och prästens läsning över oss fått
— hon får allt sin arghet svälja
och bjuda oss komma och helja!
Jag haver befallit Pehr Stalledräng
i morgon tida gå upp ur sin säng
och hålla redo en åka
och så skall jag Malin råka
uppå det gambla stället
i morgon vid hanegället

och hålla redo en åka
— där stiga vi upp i slädan
och fara hastelig dädan!

In träder fru Märtha och skriar:

Vad sysslar du här, ditt leda skarn,
och vore du intet min systers barn,
så tage mig själva Håken
jag ställde dig visst vid kåken.
Jag haver ju redan sagt dig förr
att hålla dig dädan från våran dörr
alltsom ett skadeligt villedjur
— vad gör du här i min mjölkebur?

Svarar Herr Erik:

Min ädla Fru moders syster,
I varen intet så dyster,
jag ville blott smaka innan jag dör
på kära Fru fränkans färska smör
och över bunkarne gapa
och något fillemjölk lapa!

Skriar Fru Märtha:

Du tröstar att bjäbba med munden mot,
jag vånne jag gåve din trilska bot
att dambet av dig ryker,
din dugenicks och stryker,
men packa dig genast hädan!

Då skall Herr Erik hasteligen gå fram till Fröken Malin och taga mitt omkring henne frammanfrån och giva henne ett *osculum* eller kyss på munden och säga lågt:

Förglömmer intet slädan!

Därefter skall han fortfärdigt gå ut av dörren och Fru Märtha skall banka honom i bakhuvudet med en vispekvast och fröken Malin skall gråta bitterligen, vid det täckelset faller.

*

Nota Bene för Auctor. Här kan Nils Daniel, ty han är allt känder, få sin *Comœdiam* tillbaka. Han kan hädanefter låta vara att beskänka Brita Lisa med sine fransöske rimkonster och lättfärdighetsblomster. Hon är intet för honom, så mycket han vet det, och tör han hädanefter intet sticka sin näsa till prästegården, så frände han ock är.

Tör ock vara bättre för Nils Daniel att mera beflita sig om *Theologia* och *Grammaticis* än om *Comœdia,* som är ett bländverk av lögnaren från begynnelsen och alls intet tacknämeligt för en *Studioso Theologiæ.*

Efter han är så förfaren i gambla händelser, tör han ock veta, vad ynkelig ända, som på sistone kom ut av Fröken Malinses och Herr Erikses ogudaktiga kärlighet och förhävelsefulla olydnad.

J:s Elved:ius

* * *

Corydon till Chloe.

I DALENS lugna famn en stilla bäck sig rörer
i gröna mossan fram bland sköna blommors släkt
och ifrån trädens valv man fågelsånger hörer
och bladen böja sig för små zefyrers fläkt.

På himlens blåa grund den stolta Phebus tågar
ibland de lätta moln som herden mellan lamm,
men av det höga ljus, kring gudens hjässa lågar,
ej någon stråles sken till bäcken hinner fram.

I skuggans svala skygd en nymf sig tyst förnöjer,
med sina fingrar små att binda sig en krans.
Dess pudervita hår dess ljusa hy förhöjer,
som rosens hy förhöjs av solens klara glans.

En vit herdinnehatt, beprydd med röda ränder,
är fästad som ett tak på denna blomstidyll;
så satt väl mången gång vid greska floders
stränder
den höga svanens nymf ell' moder av Hercule.

Dess lilla purpurmund om dygdens oskuld talar,
en klänning av muslin dess vita kropp beklär;
ej fanns det förr en nymf som hon i Thules dalar
så lik i skick och allt gudinnan från Cythère.

Då går en herde fram inunder trädens grenar,
dess rygg är krökt av sorg, dess hy är blek och tärd,
dess fötters matta steg dess trötta gång försenar
som efter Hectors lik gick Priams dystra färd.

Han når till nymfens fot och faller ödmjukt neder
på bägge sina knän och tager hatten av
och ger sin kärlek luft i tårar och i eder
och säger: »Giv mig ja ell' går jag i min grav!

Till Finlands barska krig som fändrik går min bana
att emot ryssars svärd med tapperhet bestå
och under Martis sold och konung Gustavs fana
jag söker mig min död, om jag ej dig kan få!»

Så klagar han och ber och ymnigt tårar gjuter,
och herden det är jag, och nymfen det är du.
Så säg mig, Chloe kär, vad rådslag du besluter:
skall jag i döden gå, ell' vill du bli min fru?

* * *

Den svenske Celadons klagovisa över de svarte Morhianer i Afrika.

DE svarte svarte Morhianer,
de gå med nakot ben
och bära ring i näsone
och göra mig stort men,
de svarte Afrikaner,
som kallas Morhianer.

Jag visade min luta
för desse svarte män
och sade: »Det är ljuvligit
att spela uppå den.»
De togo den i handen
att gräva uti sanden.

Och sade: »Dårlig spade
de vite hava må.»

Se'n togo de min stövelknekt
och satte strängar på
och sade: »Du skall spela
på denna goda fela!»

De grävde med min luta
dess Afrikanska grav.
Nu spelar jag på stövelknekt
och spelar ganska brav,
ty Celadon är vaner
vid svarte Morhianer.

* * *

Herr Lager och Skön fager.

Eller en liten visa om huruledes kärleken kommer och går.

SKÖN fager, I sen, hur de blomster och blader,
Skön jungfru, de liljor så ljuvliga stå,
och göken han galer så nöjder och glader!
— »Herr Lager, Herr Lager, I låten mig gå!»

De björkar de luta sig samman vid stranden,
Skön jungfru, oss lyster att lustvandra där,
Skön fager och finer, I räcken mig handen!
— »Herr Lager, I gören er intet besvär!»

Ett gyldene skrin har jag ärvt av min moder,
det skolen I äga, Skön fager och fin!
— »Herr Lager, Herr Lager, I ären för goder,
jag aktar ej guld eller gyldene skrin!»

Så gå, vart I vill, och så drag, vart Er lyster!
— »Herr Lager, Herr Lager, I ären mig kär!»
Då susade skogen och göken blev tyster
och ljuvligen doftade blomster och bär.

Men nu stå de björkar av kvälldagg begjutna
och skamröd är solen som blod eller vin.
På ängen vid ån hänga liljorna brutna,
vid åbrädden gråter Skön fager och fin.

* * *

Ingalill.

INGA lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
min själ är så ensam på levnadens stig,
mitt sinne är så ensamt i sorgen.
Inga lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
den klingar mig så lyckosam, så god och tröstelig,
så milder i den ödsliga borgen.

Inga lilla, Ingalill, sjung visan för mig,
mitt halva kungarike det vill jag giva dig
och allt mitt guld och silver i borgen.
Min kärlek är mitt silver och guld i min borg,
mitt halva kungarike är hälften av min sorg,
säg, Inga lilla, räds du för sorgen?

* * *

Säv, säv, susa.

SÄV, säv, susa,
våg, våg, slå,
I sägen mig var Ingalill
den unga månde gå?

Hon skrek som en vingskjuten and, när hon sjönk
i sjön,
det var när sista vår stod grön.

De voro henne gramse vid Östanålid,
det tog hon sig så illa vid.

De voro henne gramse för gods och gull
och för hennes unga kärleks skull.

De stucko en ögonsten med tagg,
de kastade smuts i en liljas dagg.
Så sjungen, sjungen sorgsång,
I sorgsna vågor små,
säv, säv, susa,
våg, våg, slå!

* * *

Sjöfararen vid milan.

VID milan har jag vaktat i vinter och vår
och längtat till havet i många långa år,
långt bort från min gammalmansmöda.
Från havet är den vind, som i tallarna går
och leker med stoftet från milan, som står
med mull över kolen som glöda.

Och seglen de glänsa på havets vida rum
och vågorna de kasta sig med dån och med skum
mot stränderna av främmande länder.
Till havet, till havet det vida jag vill
— vid milan är jag bunden, jag kastar av och till
med mull över glimtande bränder.

Och skuggorna de tätna och dagen den är all
och mörkret faller tyngre och natten kommer kall,
det glimtar och glimtar i glöden.
Och skogen av sångerna om havet är full,
min själ är bedrövad för vindsångens skull,
mitt sinne är sorgset till döden.

* * *

En vintervisa.

JAG sörja, jag sörja, jag sörja väl må,
ty stjärnorna så kalla på himmelen gå
och frusen och kall är hela världen.
Och mänskorna de kämpa i drivor och snö
och vandra och gå och förfrysa och dö,
vart vandren I, vart leder denna färden?

De tycka sig se ljus långt på villande stig,
de skynda, de tänka att snart få värma sig
och finna goda vänner i gårde.
Och kommer en i vägen, så slå de honom ner
och domna sedan själva och vakna aldrig mer,
I mänskor, varen intet så hårde!

* * *

En fattig munk från Skara.

MITT liv är i nedan och klent nu mitt verk,
jag fattige olärde bortrymde klerk,
en bortlupen broder bara,
fördömd av kapitlet i Skara.

Nu är jag en gammal och böjder man,
åt den onde given av kyrkans bann
för dråp och trilska och kätteri
och av kungen förklarad för fågelfri.

Alltsedan Lasse Kanik jag slog,
de hava mig jagat som ulven i skog.
Det enda de funno till rätta,
det var min munkehätta.

Jag var väl en dårlig och genstörtig munk,
jag tog väl törhända för mången en klunk
i lön ur herr Abbatis tunna
och syndade svårt med en nunna.
Jag hade armar och ben av järn,
med löskemän slogs jag i var tavern,
med konor och gigare drog jag
och Lasse Canonicus slog jag.
Och ånger och plåga kom ut därav,
jag levde i främmande land av drav,
det självaste svinen rata,
som det är sagt i Vulgata.

Dock var jag ej än i den ondes klor,
ty mycket gott i människan bor.
Jag var på en stormig och villsam stråt,
som när Väneren kastar en fiskares båt
och äntligen honom till stranden bär,
fast sargad och slagen av klippor och skär,
och det som brister och felas
kan ännu lagas och helas.

Då satte de mig i en nattmörk bur,
se'n drevo de mig som när vilda djur

sig trängta att bytet slita
och riva och gnaga och bita.
De lärde mig dödssynd och dolskhet och hat,
och bitterhet blev mig till dryck och mat.
Jag kände mig död och dömd och såld,
en förtappad i satans våld,
mitt hem var byggt i Gehenna,
jag ville mörda och bränna.
Men suset i skogen och forsens röst
och morgonens sken, som går upp i öst,
och regn, som i hösten gråter,
de gåvo mig kärleken åter.

Och daggen och bäcken och fågelens sång
och ängarnes blommor och älgens gång
och ekorrens glädje i granens topp,
de gåvo mig åter levnadens hopp
och gåvo mig åter min ära
och lärde mig ny en lära.

Det är icke sant som jag lärde mig förr,
att någon är utanför himlens dörr,
ty varje själ därinom går,
och ingen är get och ingen är får.

Den gode han är väl ej så god
som själv han tror i sitt övermod.
Den onde han är ej så ond ändå
som själv han tror, när kvalen slå.
Thy skall du ej mycket berömma,
ej mycket häckla och döma.

Och han som sitter så mäktig i Rom,
han får väl utan mig sin dom
med munkar och höga präster,
som kalla sig doktor och mäster.
Och herren som sitter så stolt i sin borg,
han får väl att bära, han ock, sin sorg,
och sorgen den träffar väl hertig och kung,
på kejsaren själv faller sorgen tung,
och alla på villvägar vandra,
vi skulle jag banna och klandra?

Och människan vandrar på jorden om
och ingen vet varifrån hon kom
och ingen vet, vart leden bär,
och ingen vet, vad livet är.
Men fram genom långliga strider
det dagas väl bättre tider,
då ingen är ond och ingen är god,
men bröder, som kämpa i ondskans flod

och räcka varandra handen
att hjälpa fram till stranden.

Om världen ock min ära tog
och ensam jag sitter i mörkan skog
och aldrig skall bättre tider nå,
så vill jag ej sörja och klaga ändå,
ty fågelen flyger så glad emot sky
och solen går upp var morgon ny
och björken om vårarne knoppas,
vi skulle då jag ej hoppas?

Törhända, när tusende år ha gått
som skyar hän över kojor och slott,
det drager i skogen en ryttare fram
och binder sin häst vid björkens stam
och gläntar på dörren och tittar in
på torftigheten i hålan min.
Och då får han se mitt fattiga pränt,
med vildpenna skrivet på pergament.

Då säger han: »Se, han visste, han,
vad nu är känt av varje man,

men kostat så långan långan strid
på jorden i långan långan tid
— och ändå var han bara
en fattig munk från Skara!»

INNEHÅLL.

Värmländska låtar.

En hög visa 3
Vackert väder 7
Indianer 10
Vallarelåt 13
Skogsrån 15
Våran prost 17
Jonte och Brunte 19
Äktenskapsfrågan 22
Jan Ersa och Per Persa 24
Det var dans bort i vägen 27
Stina Stursk 30
Farväll 31
Beväringa 34
Korperal Storm 36
Skojare 37
Elin i Hagen 39
Lars i Kuja 41
Landsvägsmaja 43
Harens rätt 45
Sådant är livet 46
Släktvisan 47
Bärgslagstroll 50
Ett gammalt bergtroll 53
Blixten 56
Jägar Malms hustrur 59
Lelle Karl-Johan 66
En litten låt ôm vårn 68
Jäntblig 70

Mordet i Vindfallsängen 72
I valet och kvalet 76
Tre trallande jäntor 78
En nyårslåt 80
Den gamla goda tiden 82
Bjällerklang 84
Jägarstamp 88
Fjorton dagar efteråt 91
Förbjuden mark 94
Ett gammalt förmak 98
Strövtåg i hembygden 101

Från staden.

Balen 109
En balfantasi 124
Stadens löjtnant 127
»Skalden Wennerbom» 129
En ung mor 132
En vårfästmö 134
Härjarinnor 136
Marquis de Moi-Même 140

Pasticher.

Till Publius Pulcher 145
Ur Anabasis 148
Ett Helicons blomster 150
En liten comedia 151
Corydon till Chloe 158
Den svenske Celadons klagovisa 160
Herr Lager och Skön fager 162
Ingalill 164
Säv, säv, susa 165
Sjöfararen vid milan 167
En vintervisa 168
En fattig munk från Skara 169

* * *

PT
9875
F8
1911
d.1

Fröding, Gustaf
Samlade skrifter

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 09 03 15 003 5